WADVAARDERS BERICHTEN

- WINDSURFERS LEREN ONS WADVAREN
- WADVAREN IN 2030
- INTERVIEW HAVENMEESTER VLIELAND
- TOCHT NAAR DE HALLINGEN
- NIEUWE VAARREGELS IN DUITSLAND

WADVAARDERS VERENIGING VOOR VRIJ EN VERANTWOORD VAREN OP DE WADDEN

Najaar 2023

Jaargang 32 nr 114

WADVAARDERS

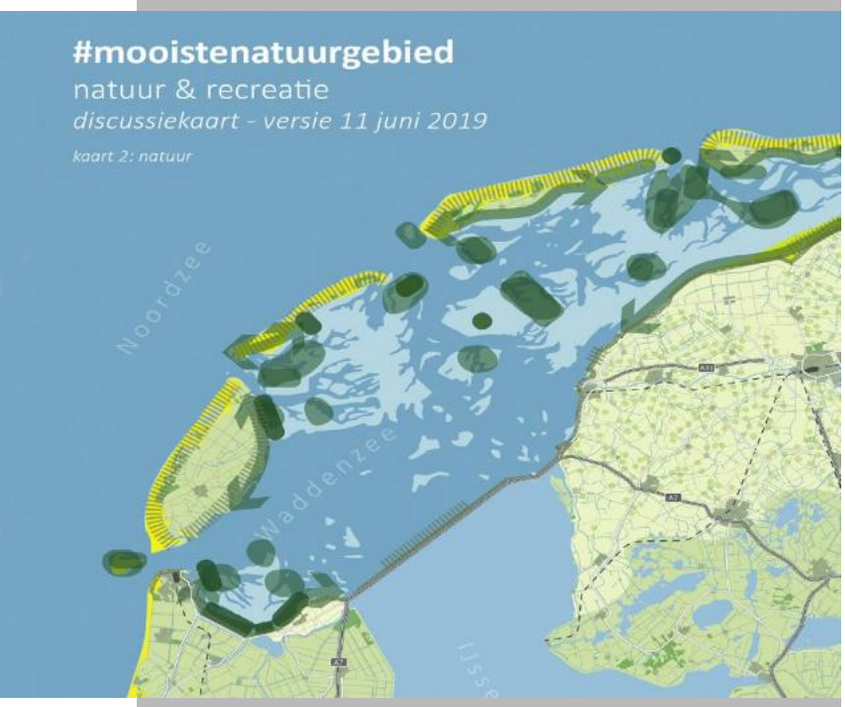

Vooraf

**Het Z-woord waart rond:
boer pas op uw kippen!**

De wadvaarders zijn het zat.
Ze hebben genoeg geduld gehad.
Aktie vieren wordt een feit.
En voorbereiden kost veel tijd.
....
Waarom kunnen ze ons wadvaarders niet met rust laten.
En laten droogvallen op de platen.
Vliegtuigen en seismografisch onderzoek.
Staan bij ons als grootste verstoorders te boek.
We willen nog lang het wad blijven bevaren.
En hopen dat de hekkenbouwers zullen bedaren.

Deze tekst komt uit het fotoboek dat gemaakt is naar aanleiding van de 'adoptie' van de Engelsmanplaat in 1993. (te lezen op onze site bij over ons/onze historie. Aanrader!)
Helaas...30 jaar strijd verder, moeten we constateren dat deze poëtische regels nog steeds super actueel zijn.
Zelfs kun je je afvragen of we qua vrij en verantwoord wadvaren, niet achteruit geboerd zijn. 30 jaar geleden streed de vijand met open vizier. We streden tegen een droogvalverbod bij Dellewal en afsluiting van platen 200 m van de vaargeul. Nu gaat de inperking van onze vrijheid sluipender. Middels het magische woord zonering. Dat klinkt vriendelijk maar wie op het Duitse Wad vaart weet: de drie zones waarin de zee is verdeeld maken het niet eenvoudig spontaan het anker neer te laten: een boete ligt daar al gauw op de loer, ook voor goedwillende wadvaarders.

Verderop in dit blad wordt gesuggereerd dat de Waddenzee een rechtspersoon zou moeten worden. Interessante gedachte. Zou hiermee de mens-natuurbalans dichterbij komen? Of is het oude wijn in nieuwe zakken: afsluiten, zonering, het wad als rechtspersoon. Met in alle gevallen als resultaat: inperking van vrijheid voor wadvaarders?

En toen was er de koning...

Tijdens de ronde van het koningspaar langs de Waddeneilanden deden zij op 9 en 10 mei Terschelling aan. Hun missie was om op eilanden meer te horen over het Waddengebied. In dit kader stond ook een ontmoeting op de agenda met het Omgevingsberaad Waddengebied, waarin ik namens recreatie en toerisme zetel - en dus ook namens onze natuurminnende Wadvaarders.

Tijdens die ontmoeting deed zich goede gelegenheid voor om de Wadvaarders onder de aandacht te brengen. Het bleek dat de koning een keer met de Groene Draak bij De Richel was drooggevallen op een plek waar dat eigenlijk niet mocht. Hij is daarop aangesproken door de vogelwachters die daar 's zomers verblijven. Ik heb de kans aangegrepen om hem te vertellen over de Erecode en dat die afgedrukt staat in de Wadvaarders Berichten. Vervolgens heb ik hem een exemplaar overhandigd, en hem tevens gesuggereerd om lid te worden. Dat heeft hij lachend ontvangen en mij vriendelijk aangehoord...

Dat ik hem een exemplaar van de Berichten kon geven was dankzij de medewerking van Oeds Bijlsma en daar ben ik hem zeer erkentelijk voor. Ik was vergeten een exemplaar mee te nemen, maar Oeds woont op Terschelling en gelukkig kon hij mij zijn exemplaar brengen. Later heeft Oeds uiteraard weer een exemplaar toegezonden gekregen door de secretaris, met de hartelijke dank voor zijn snelle interventie.

De actie kenmerkt, naar mijn idee, ook wel de goede sfeer onder de Wadvaarders. Het gebeurt vaker dat we elkaar aanschieten voor hulp of ondersteuning. Als iemand dan nog geen lid is zeg ik altijd dat een lidmaatschap erg op prijs gesteld wordt. Bijna altijd resulteert dat dan in een aanmelding.

Deze zomer voeren we over het oostelijke Wad. Het was opvallend hoe ondiep het daar is geworden. Zelfs met hoogwater was het soms oppassen met het nemen van een wantij met een diepgang van slechts 70 cm. Het lijkt erop dat de hoeveelheid slib toeneemt,

zoals Jelmer Cleveringa tijdens de afgelopen Wadvaardersdag al voorspelde. In dat verband zouden gasboringen onder de Waddenzee geen kwaad kunnen. Echter druist dat wel in tegen het behoud van de waarden van het Werelderfgoed. En juist dat laatste is waar we zo graag willen varen.

Het vrij en verantwoord varen op de Waddenzee moet natuurlijk niet onnodig ingeperkt gaan worden door de overheid. Er wordt nu een Beleidskader Natuur opgesteld dat we vanuit het bestuur kritisch volgen. Een van onze insteken zal zijn dat 'duurzaam slow (vaar)toerisme' gevrijwaard moet blijven van inperkingen. Al verschillende keren is aangetoond dat wadvaarders de Erecode naleven en geen verstoring of schade veroorzaken. Via onze kanalen bij ministeries en Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) zetten we ons volop in om onze ruimte te behouden.

Rob Leemans, voorzitter

WADVAARDERS BERICHTEN

Inleverdatum kopij

Kopij voor Berichten voorjaar 2024 uiterlijk 10 maart 2024 naar de redactie: berichten@wadvaarders.nl

INHOUD

4 Windsurfers leren ons wadvaren
Paul Raasveld beschrijft een bijzonder Waddentocht.

7 Van de bestuurstafel
Door Bertien Broekhans.

8 Wadvaren in 2030
Een tussenstand van de werkgroep.

10 Havenmeester of gastheer
Een interview met een havenmeester van Waddenhaven Vlieland, door Lex van Gijsel

13 Wad zie ik
Flora, fauna of objecten die je tegen kunt komen op het Wad.

14 De kentering is te laat
Achtergrondinformatie over de momenten van kentering.

16 Rondje Schier
Route rondom Schiermonnikoog door Johan Pragt.

20 Wadverdernog
Diverse wetenswaardigheden.

22 Symposium Dynamische Waddendelta
Een verslag door Ciska van Geer.

25 Boordbibliotheek

26 Naar de Halligen met de lemsteraak WL18 Fasant
Beschrijving van een tocht door IJsbrand Dijkstra en Wim Blankenstijn

29 De Waddenzee als rechtspersoon
Een beschouwing door Nieske Blaauw.

30 De nieuwe vaarregels voor het Duitse Wad
Ingrijpende beperkingen voor Wadvaarders door Robbert van der Eijk.

35 Erecode voor Wadvaarders

36 Achterlijker dan dwars
Verschillen en overeenkomsten tussen heden en verleden.

Door Paul Raasveld, 'Krokfors'

Windsurfers leren ons wa

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

Kenners weten: het pure zeilen is windsurfen. Je lijf en leden zijn onderdeel van de boot. Je houdt de mast omhoog en stuurt met je voeten. Dat vraagt kracht en vaardigheid. Doe je daarmee een Waddentocht? Surfer Kees Zoon en wadvaarder Stef van Leeuwen dachten: ja.

Een goed duo

Stef en Kees volbrachten een waddentocht in vijf dagen waarbij de hele TVTAS werd aangedaan en start en finish in Den Oever was. Op hun windsurfplank. Maar de mannen zijn niet zomaar windsurfers. Kees voer eerder met olympiër Steven van den Berg en Stef bezeilt het Wad met zijn GypSea. Stef: "Zo'n waddentocht op je surfplank is alleen weggelegd als je ervaring hebt met Noordzeesurfen bij 30 knopen wind, deining, tij en golven en als je je dan nog staande houdt ook bij een "dikke chop" (windgolven). En een waterstart weet te maken, altijd. Ik had vijf dagen vrij om dit tochtje te varen en vertelde het aan een goede vriend. Deze vertelde het door aan zijn vader, Kees." Kees: "de laatste jaren kitesurf ik aan de kust van Castricum en Egmond, maar heb vroeger heel veel op de windsurfplank gestaan. Toen ik hoorde over Stefs plan, wist ik: dit is het. Eerder al was ik enthousiast over Merijn Tinga, de plasticsoepsurfer, die van Oslo naar Londen surfte."

> "Als windsurfer ben je zelf de verstaging, je lichaam is het roer

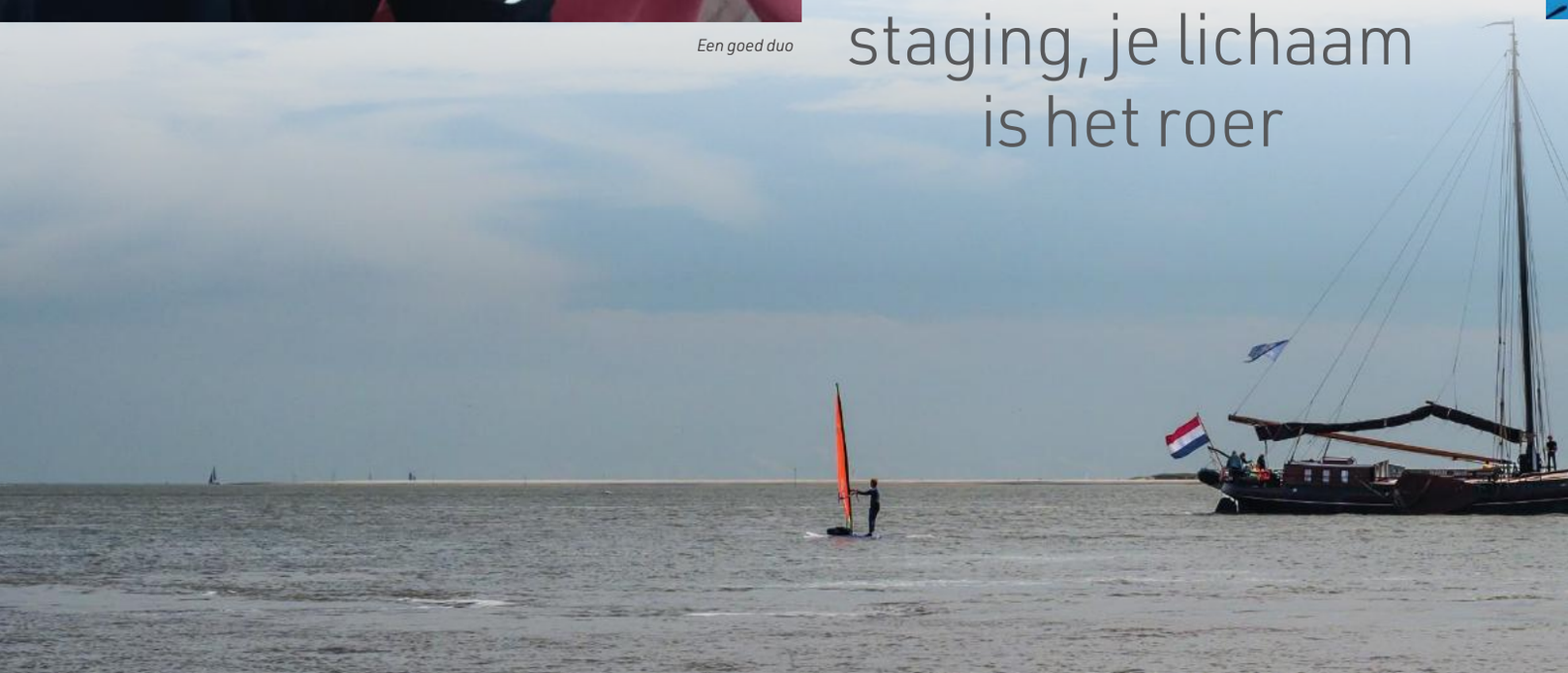

Kees en Stef windsurfen over het Wad

vadvaren

Stef en Kees bleken ondanks het leeftijdsverschil een goed duo. Stef heeft wad-ervaring, maakt de planning, kent de geheimen van de getijden en zorgde voor de veiligheidsvoorzieningen. En Kees kent alle tips en trucs van windsurfen, ook onder moeilijke, zware omstandigheden. Net als de zeiljachten op weg naar Oudeschild, begon hun tocht in Den Oever twee uur voor laag water. Zo hadden zij eerst de ebstroom mee en pikte later voor Oudeschild de vloedstroom op richting De Cocksdorp en Vlieland. Stef: "ons eerste wantij Vlakte van Kerken was meteen de eerste test. De vlakte was nog deels droog dus moesten we wachten. Maar zodra onze plank weer dreef (al bij tien centimeter water) stapten wij op, zonder zwaard of steg en wisten wij driftend naar het Robbengat te komen, worstelend, brullend van het lachen. Alsof je zeilt zonder roer. Vanaf toen wisten wij: dit wordt een krankzinnige reis. Kustsurfers doen het voor de adrenalinestoot, dit hier was het in het kwadraat." 's Avonds besloten zij te overnachten op het niet afgesloten deel van de Hengst en sliep Kees voor het eerst in de blote waddennatuur. Kees: "De weidse horizon. In de avond ging links van ons de zon onder en 's ochtends vroeg kwam hij rechts van ons weer op. Niet eerder had ik moedertje natuur zo mooi en kwetsbaar gezien. Je vergeet alles en iedere minuut ervaar je als een dag. Zeker als je "first light vaart" (bij zonsopgang).

Lachend voor Vlieland

Terwijl Wadvaarders altijd voorzichtig zijn met de zeegaten, voeren Kees en Stef juist gretig naar de Noordzee. En met weinig wind komen zij vooruit met golfrijden. Mooi is het als er een "on shore" wind is (aanlandig). Zo kwamen zij door het zeegat en surften "side shore" (langs de kustlijn) halverwege Terschelling, waar vrienden hun een mooi maaltje aanboden. Slapen deden ze niet met een tent, maar onder hun zeven vierkante meter zeil terwijl de plank beschutting bood tegen de wind. "Vogelwachters vertelden ons dat zo slapen officieel niet valt onder kamperen, zodat wij mochten slapen waar kamperen verboden is."
Stef, biologieleraar en als jonge gast de droom van iedere schooldirecteur, keek met zorg naar het vele afval dat zij overal in het helmgras zagen liggen. Vooral langs de kustlijn van Schiermonnikoog, zowel aan de Noordzee- als aan de Waddenkant. "Overal waar helmgras groeit, heb je rotzooi." En Kees, geïnspireerd door de plasticsoepsurfer, hield een blog bij met filmpjes waar het enthousiasme vanaf spat. Maar bij Oost Schiermonnikoog zagen zij zeegras.

Stef: "Op de surfplank heb je niet de hulp van de vaarkaart, dus gebruik je je zwaard als dieptemeter, zoals een platbodem dat ook kan doen. En stap je af en toe zelfs over boord om de diepte

te peilen. Wij zijn als kustsurfers natuurlijk gewend om goed naar het water te kijken, want golfrijden en de diepste kuilen en hoogste pieken opzoeken geeft de grootste adrenalinestoot. In deze vijf dagen heb ik dan ook meer geleerd over waterlezen dan in drie jaar wadzeilen met mijn kajuitjacht. Wat doet de stroming, wat doet die golf, zie ik daar een bankje en zo ja hoe hoog is hij dan, is dat een chop (windgolfje) of een beginnend grondzeetje." Voor de waddentocht kon slechts het allernoodzakelijkste mee. Dus geen extra zeil om te reven. Welk zeil kies je dan, dat was wel even een discussie en ze kozen een middelmaatje.

"Typisch voor windsurfen is dat je plat voor de wind vermijdt. In feite ga je lenzen, wij noemen dat afkruisen, vooral op vlak water. En vlakker is het naarmate het ondieper wordt. Windsurfers zijn gewend om een onderscheid te maken tussen lage deining (swell), kleine lastige windgolftopje die wij "chop" noemen. En natuurlijk zijn we op zoek naar het ultieme "stoked" gevoel, dat is wanneer je de energie voelt opkomen en spontaan "hiha!" gaat brullen. Hoe kleiner de golf, hoe ondieper het is, iedere boei of ton geeft info over de stroom, je bent constant aan het lezen. Je bent onderdeel van de waddennatuur.

> "Als de wind te veel afneemt is er geen weg meer terug

Stef en Kees: "Je bent als windsurfer op zee kwetsbaar als de wind afneemt terwijl er veel swell (deining) is. De stroomrichting moet dan wel goed zijn anders wordt het heel zwaar. Dat zijn dan ook de situaties waarin je geen fout mag maken. Want ga je van je plank dan wordt weer opstappen heel moeilijk omdat bij weinig wind geen waterstart mogelijk is. Lastig was ook de verschillende rompsnelheid van beide windsurfplanken, omdat Kees een langer board nam met meer drijfvermogen. Daarmee bereikte Kees vaak een hogere snelheid dan Stef en liep dus op hem uit. Stef: "Weinig wind maar met stroom, met planken met verschillende waterlijnen (en dus snelheid), dan kom je op twee verschillende plekken uit." Maar Kees heeft alle vaardigheden om af en toe te stoppen of terug te zeilen, zelfs in en bij zeegaten. Kees: "Soms pauzeer je door even op de plank te zitten met je zeil liggend naast je op het water. Maar scheepvaart denkt dan dat je in de problemen zit en waarschuwt dan de toren. Daarom bleven we meestal niet langer dan tien minuten zitten om de KNRM nodeloze tochtjes te besparen. Windsurfend heb je een serieus probleem als je vastloopt op een plek waar je niet kan blijven als het tegen de avond loopt. Je moet je plank dan slepen en sleuren en dat is zwaar, loodzwaar."

De terugtocht was te gek voor woorden. Na vijf en half uur landden zij bij het Kimstergat, komend vanaf het Rif bij Schiermonnikoog. Stevig moe. Maar de wind bleef oostelijk, dus stapten zij na een half uurtje weer op de plank en surften richting Harlingen. "Het was fysiek tegen de grens, maar naarmate het

Kees slaapt nog

westen dichterbij kwam bleven mijn handen maar knijpen in de giek, ze lieten niet meer los en wist ik: dit gaat lukken." Na elf uur windsurfen bereikten zij de vissershaven Den Oever. Een ultieme ervaring. Alle timing in deze reis was goed geweest, nergens zat het tij tegen. Stef en Kees: "Vijf dagen `stoked'! Voor ons was het Wad de ultieme zee-natuur."

Waterstart. Kustsurfers hebben geen grond onder de voeten. Zij gebruiken de wind die het zeil omhoogtrekt vanuit liggende positie om zelf op de plank te komen. Dit heet waterstart.

Gebruikte veiligheidsmaatregelen bovenop ervaring: grondige kennis van stroming, swell en chop; draagbare marifoon, waterdichte gsm met Navionics, goede kennis

Doe dit alleen als je ruime ervaring hebt met windsurfen langs de Noordzeekust met dertig knopen wind, chop en swell en je je dan staande weet te houden.

Door Bertien Broekhans, bestuurslid Vereniging Wadvaarders

Van de bestuurstafel

Bestuursactiviteiten gaan haast altijd door. Hoewel we in het zeil-hoog-seizoen een vergaderluwe periode hebben, staat er altijd wel iemand van de bestuursleden paraat om vanuit een haven geen kans te laten liggen om van ons te laten horen.

Iedereen was denk ik aan boord, toen tijdens de zomermaanden het bestuur via het Omgevingsberaad Waddenzee (OBW), de gelegenheid kreeg om met het ministerie van LNV mee te denken over voorbereidend onderzoek dat nodig lijkt om later te komen tot het Beleidskader natuur Waddenzee. Dat beleidskader geeft straks invulling aan de agenda voor het Waddengebied 2050. De verwachting is dat in het Beleidskader van activiteiten, zoals wadvaren, zal worden bepaald onder welke voorwaarden die mogelijk blijven. Het is natuurlijk in ons belang dat vrij & verantwoord wadvaren, en de Erecode als een soort beheersmaatregel daarin op een realistische wijze worden meegenomen. Daarnaast zal de Vereniging Wadvaarders bij uitstek de maatschappelijke betekenis van het wadvaren in beeld moeten brengen. De vraag om mee te denken kwam niet helemaal uit de lucht vallen. Wetende dat deze voorbereidingen voor een Beleidskader eraan zaten te komen, heeft het bestuur in mei een brief aan de minister gestuurd om het belang van de toegankelijkheid van de Waddenzee voor wadvaarders onder de aandacht te brengen. We waren dus blij dat we daarna een constructieve bijdrage konden leveren. Bovendien zal gericht overleg met LNV blijven plaatsvinden over de ontwikkeling van het Beleidskader. Begin dit jaar is op de begroting van de Vereniging een actiefonds opgericht voor activiteiten die de vereniging ten goede komen. Tot op heden wordt dat ingezet voor:

- Het laten uitvoeren van een kritische review van onderzoek naar de verstoring van zeehonden door wadvaarders, ter onderbouwing van ons standpunt in verschillende bestuurlijke overleggen en lobbyactiviteiten;
- Het laten maken van een schetsontwerp voor een overnachtingssteiger voor recreatievaart Kornwerderzand buiten. In overleg kan dat mogelijk/hopelijk gerealiseerd worden aan het einde van het project Afsluitdijk

Het op de ALV gereserveerde budget voor 2023 is nog niet uitgeput. Heb je een wens of concreet voorstel voor een activiteit of werkzaamheden die ten goede komen aan, en in het belang zijn van de Vereniging Wadvaarders, neem dan snel contact op met de secretaris@wadvaarders.nl

Gezocht: een actieve webredacteur

De website van de Wadvaarders heeft meer beweging nodig. We zoeken daarom een actieve webredacteur. Liefst een wadvaarder met ervaring met websites en met ideeën voor vernieuwing. En vooral iemand met open ogen en oren voor alles wat op het Wad gebeurt.

Belangrijk is naast gevoel voor detail, een goed visie op het geheel.
Wij werken met een gebruiksvriendelijk content management systeem; technische kennis is dus niet nodig.
De webredacteur maakt deel uit van de wadvaardersredactie. De redactieleden komen af en toe bij elkaar. Het meeste contact onderling verloopt via e-mail en zoom.

Door Bertien Broekhans, Maarten Snel en Lex van Gijsel

Wadvaren in 2030

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

Vrij en verantwoord op het Wad blijven varen; hoe zet de Vereniging Wadvaarders zich daar de komende jaren voor in? Dat is heel in het kort waarover zes wadvaarders van binnen en buiten het bestuur de koppen bij elkaar hebben gestoken. Op de Wadvaardersdag van januari 2023 en in de vorige Berichten is al melding gemaakt van deze werkgroep, die uiteindelijk een advies zal uitbrengen over de gewenste koers en aanpak van de Vereniging Wadvaarders.

Natuur en wadvaren kan samen

> “Onze invloed op het Wad is verwaarloosbaar

De Vereniging Wadvaarders staat nog steeds voor ‘vrij en verantwoord varen’ op de Waddenzee, en dat blijft ook zo. Ook aan de inzet van het bestuur wordt niet getwijfeld, maar de wereld om ons heen verandert. De potentiële bedreigingen voor de vrije vaart veranderen mee. Het heeft dus zin om, los van de dagelijkse activiteiten, eens van een afstandje te bekijken hoe we het best de toekomst in kunnen. De werkgroep buigt zich daarover.

Uitgangspunt hierbij is dat we uiteraard ook vóór natuurbehoud zijn en we ons daarom houden aan de Erecode. En dat daarmee de invloed, die wij als Wadvaarders hebben op het Wad, dusdanig klein is dat die verwaarloosd kan worden. En helemaal in vergelijking met bodem-beroerende en vervuilende activiteiten die naast de recreatievaart ook nog steeds plaatsvinden. Toch moeten we er alert op blijven dat we, in het kielzog van maat

regelen tegen deze grotere verstoorders, niet meegenomen worden in nieuwe beperkingen. Dat lijkt in de politieke besluitvorming soms makkelijk vergeten te worden.

Bedreigingen en wensen

Allereerst is in kaart gebracht welke bedreigingen er op dit moment zijn, en welke we eventueel kunnen verwachten. Welke aanleidingen daaraan ten grondslag liggen en waar die vandaan komen. Je kunt daarbij denken aan nieuwe afsluitingen als gevolg van natuurbehoud of nieuwe (landelijke) regelgeving voor de recreatievaart, zoals vuilwaterlozingen. Maar ook aan het dichtslibben van (kleine) Waddenhavens, wat leidt tot langere routes naar een veilig plek. Bovendien wordt het varen buiten de betonning belangrijker naarmate er meer tonnen worden gelicht, zoals onlangs bij de Vlakte van Kerken.
Naast de bedreigingen zijn er ook wensen in kaart gebracht, zoals bijvoorbeeld het weren van windmolens en hoge bebouwing en het aan banden leggen van snel-varen.

Klankbord groepen

Vervolgens heeft de werkgroep een drietal zogenaamde klankbord-bijeenkomsten georganiseerd, tweemaal live en eenmaal online, om e.e.a. te spiegelen aan een aantal leden van de vereniging. Oproepen voor deelname hieraan zijn via de BaW (Berichten aan Wadvaarders) verspreid. Dit heeft geleid tot zeer vruchtbare gesprekken, aan de hand waarvan de lijst met bedreigingen en wensen nog eens is uitgebreid. Ook is geïnventariseerd waar de prioriteiten van de leden liggen, om zodoende een zinvolle rangschikking te maken in de verschillende onderwerpen.

Het lijstje met besproken onderwerpen is inmiddels behoorlijk lang en bevat naast afsluitingen en dichtslibbingen ook volle havens, grootschalige vervuiling, snel-varen etc. wat van invloed kan zijn op de manier waarop wij van het Waddengebied genieten. Goede en gestructureerde belangenbehartiging en samenwerking met andere belangenorganisaties worden dan ook als hoogste prioriteit gezien. Gebleken is dat leden lang niet altijd weten wat de vereniging hier precies aan doet, en wat er wordt bereikt. Een beter communicatie hierover vinden zij dan ook wenselijk.

“Het lijstje is behoorlijk lang

Vereniging Wadvaarders is van oudsher actievoerder tegen beperkende maatregelen, en in de loop van de jaren gegroeid naar een meepratende partij, om e.e.a. via goed overleg te regelen. In de discussies met de klankbordgroepen zie je dat de meeste leden voor overleg zijn, maar dat er ook nog steeds mensen zijn die er niet voor terugdeinzen om actie te voeren.

Aan de wensenkant is veel besproken tijdens de bijeenkomsten. Zo zien leden graag dat er meer verenigingsleven zou ontstaan waarbij kennismaken en kennis delen, leren van elkaar, samen tochten maken, het aantrekken van jeugd etc. gefaciliteerd worden. Een (meer) bloeiende vereniging kan ook versterkend werken op de primaire belangenbehartiging.

Voorzet tot een advies

De werkgroep probeert nu alle informatie om te zetten in concrete voorstellen van acties binnen en buiten de vereniging. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de primaire belangenbehartiging altijd de verantwoordelijkheid van het bestuur is. Daarbij kunnen leden die relevante expertise hebben op dit terrein natuurlijk goed bijdragen. Ook bij het vormgeven van meer verenigingsactiviteiten kunnen de leden, door in commissies of werkgroepen samen te werken, een belangrijke rol spelen.

Op de herfstbijeenkomst - Lelystad 11 november - zal de werkgroep de hoofdlijnen van het advies nogmaals bespreken met de leden. We vinden het belangrijk dat veel leden met ons meedenken en praten, zodat we adviezen opstellen waarvoor draagkracht bestaat. Het advies zal vervolgens op de ledenvergadering (ALV) van 27 januari 2024 worden gepresenteerd. En wellicht heeft het bestuur zich dan al een beeld gevormd over de vervolgstappen.

De missie om ‘vrij en verantwoord’ te kunnen varen op het Wad staat nog steeds hoog in het vaandel, waarbij we de overtuiging hebben dat dit goed samen kan gaan met het behoud van de natuur en het Werelderfgoed.

Door Lex van Gijsel, 'Dino'

Havenmeester of gasthe

“Zet mij maar tussen de mensen en boten in

Er zijn Wadvaarders die de Waddenhavens zoveel mogelijk mijden. Maar de meeste van ons zijn toch wel goed bekend met de havens. Vaak maken we daar wel een kort praatje met de havenmeester, maar uitgebreid ingaan op het reilen en zeilen van de haven wordt het meestal niet. Vandaar dat we in dit interview een van de havenmeesters van Waddenhaven Vlieland eens aan het woord laten.

Maarten Scherpenhuijzen is al 13 jaar havenmeester op Vlieland. In het begin alleen in de zomermaanden, naast zijn baan op school in Nijmegen. Maar drie jaar geleden is hij vervroegd met pensioen gegaan, heeft een boot gekocht en verbouwd om op te wonen, en sindsdien woont hij zes maanden per jaar op zijn boot in de haven. In het winterseizoen ligt zijn 'huis' weer in Nijmegen om daar dicht bij de familie te zijn. Maarten is al jong begonnen met zeilen, heeft gewerkt in de zeilmakerij/tuigerij in Hindelopen, is groepsleider voor lichamelijk gehandicapten in Nijmegen geweest, heeft tien jaar gewerkt voor het KOFS (Koninklijk Onderwijsfonds voor de Scheepvaart), en is daarna conciërge geweest op een school, en heeft dat gecombineerd met de havendienst op Vlieland. Hij heeft diverse platbodems gehad, maar ook een scherp jacht en nu zijn woning, een garnalenkotter, de ZK24.
"Zet mij maar op het water tussen de mensen en boten in, dan ben ik in mijn element."

Maarten vertelt over de gang van zaken in de haven:
"We zijn met een klein team van 4 havenmeesters waarvan er 3 in vaste dienst zijn. In de zomermaanden wordt dat team versterkt met 2 extra mensen. Dat is dan ook hard nodig tijdens de zomerdrukte. Onder elkaar hebben we maar een half woord nodig, en dat werkt heel prettig samen. In de ochtend maken we altijd eerst een rondje door de haven om de werkelijkheid met de administratie te vergelijken. De verschillen kunnen meestal in de loop van de dag weer worden weg-gevinkt als er weer iemand betaald heeft. Een enkele keer komt het voor dat iemand de haven uit vaart zonder betaald te hebben. Daar varen we dan nog even naar toe met de rubberboot, of we geven de naam van het schip door aan de andere havens. En dan blijkt dat het eigenlijk altijd een vergissing is geweest".

Maarten bij zijn garnalenkotter

eer

Wachten op de rede

“Het contact met de schippers blijft bestaan

Dat i-Marina systeem, de QR-codes op de steiger waarmee je via je telefoon kunt betalen, zorgt dat er niet voor dat het werk van een havenmeester onpersoonlijker wordt?
“Nou nee, dat valt erg mee. Er komen nog steeds veel mensen langs op het havenkantoor omdat ze toch ook waarde hechten aan het maken van een praatje. Zelfs al hebben ze zich al aangemeld via de QR-code. Dus het contact met de schippers blijft bestaan.”

De havenmeesters hebben gastvrijheid heel hoog in het vaandel staan.
“De mensen komen hier om te genieten van het eiland. Wij vinden het fijn om daarbij te helpen. Een binnenlopend schip volgen we ook altijd tot aan de box of aanlegplaats, en als het nodig is dan helpen we een handje. Bijvoorbeeld met zijwind, of als iemand alleen vaart. Zo blijft het voor iedereen leuk en zonder schade.”

Je noemde al de zomerdrukte, hoe gaan jullie daarmee om?
“We proberen altijd iedereen binnen te krijgen. Maar soms is de haven gewoon vol, en dan maken we dat kenbaar via waddenhavens.nl, de Brandaris, en via borden, vlaggen en lichten bij de haveningang. Je ziet dat mensen dan buiten de haven voor anker gaan om te wachten op een plek. We leggen geen wachtlijst aan maar varen aan het einde van de dag met de rib naar buiten, kijken naar de maten van de schepen, en proberen iedereen alsnog toe te laten, door te stapelen, of bij de bruine vloot aan te leggen.”

Betekent dat dan dat je er altijd wel inkomt op Vlieland?
“Nee, zo kan je dat niet zeggen, want vol is vol. Dus het is

echt zaak dat de mensen de website en de Brandaris in de gaten houden, of even bellen. De website wordt een aantal keren per dag aangepast aan de veranderde situatie. Het komt echter zelden voor dat de schepen er niet meer bij kunnen, maar het betekent wel dat je soms uren, tot een hele dag moet wachten voordat het lukt."

Leidt dat wel eens tot irritatie? "Nee eigenlijk nooit, als je in je communicatie goed uitlegt hoe het werkt, heeft iedereen daar begrip voor en werkt goed mee. En kom je naast een charter te liggen dan moet er in overleg met de schipper voor gezorgd worden dat deze de volgende dag weer op tijd kan uitvaren. Soms is dat wel een gepuzzel."
Overigens is er ook voor charters een maximum, en dat heeft ook te maken met de capaciteit van ons toiletgebouw.

"Soms is het wel een gepuzzel

En zorgen zogenaamde langliggers er niet voor dat er plekken bezet blijven?
"Ja, er zijn mensen die soms voor langere tijd blijven liggen. Het levert wel gesprekstof op maar we kunnen daar weinig aan doen. In lijn met onze gastvrijheid zou het ook niet passen om daartegen op te treden, de mensen genieten kennelijk van hun verblijf op Vlieland. En elk systeem dat je bedenkt, zorgt voor extra administratie en dan moet je ook gaan handhaven. Bovendien levert het langer liggen meestal ook geen problemen op."

Steeds vaker is het havengeld inclusief water en stroom. Op Vlieland valt op dat er nog met muntjes wordt gewerkt voor het douchen en water op de steiger.
"Dat komt vooral omdat het water hier op het eiland zelf gewonnen wordt, en we daar dus heel zuinig mee moeten omspringen. Op Terschelling bijvoorbeeld hebben ze een waterleiding vanaf de vaste wal, dus daar speelt dat minder. We hebben het verkrijgen van de muntjes wel makkelijker gemaakt met een automaat. De walstroom is wel inclusief"

Hebben jullie ook contact met de andere Waddenhavens?
"Jazeker, aan het einde van het drukke seizoen gaan we vaak met het hele team naar Terschelling, en in het najaar is er soms een bijeenkomst van de Stichting Jachthavens Waddeneilanden. Dan gaat het om het uitwisselen van ideeën en ervaringen, "hoe gaan jullie daarmee om?", maar vooral ook om de gezelligheid. De najaarsbijeenkomst maak ik zelf nooit mee want dan lig ik alweer in Nijmegen."

In het gesprek met Maarten valt zijn enthousiasme en de positieve houding op, en alles gaat gepaard met een vriendelijke lach. Helemaal in lijn met de gastvrijheid waar we het over hadden. Er wordt met passie gewerkt om het verblijf op Vlieland voor iedereen zo aangenaam mogelijk te maken.
Dus 'havenmeester of gastheer?', ik zou zeggen: "beide".

Wad zie ik

Verzameld door de redactie

Vanuit de gedachte dat meer kennis van wat je ziet ook leidt tot meer beleving, belicht deze rubriek planten, dieren of objecten die je tegen kunt komen op het Wad. Je vraagt je af wat het is, of je weet wat het is, maar wilt er iets meer over weten.

foto: Guido Gerding

Het wadslakje

Naast de bekende zandhoopjes van de wadpieren kun je ook vaak de dunne sporen in het zand zien. Ze zijn afkomstig van het wadslakje, een klein slakje met een torenvormig geelbruin schelpje van maximaal 8 mm hoog.
Het slakje kan soms massaal voorkomen op een ietwat slikkerige bodem in de getijdenzone. Ze kunnen goed tegen droogliggen tijdens laagwater en graven zich dan net onder het oppervlak in en sluiten de schelpopening af met een dekseltje, het zgn. operculum.
Met hoogwater grazen ze de bodem af, eten dan vooral kiezelwieren en andere organisch materiaal en laten dan die typische sporen achter. Als ze tenminste niet zelf worden opgegeten door de vele vogels die langs de vloedlijn foerageren. Samen met de ontlasting zorgen de slijmsporen er voor dat het zand en slik meer aan elkaar plakt en zo minder gauw wegspoelt.
Behalve door te kruipen zoals een slak pleegt te doen, hebben wadslakje nog een originele manier van zich verplaatsen. Met het slijm waarmee ze zich normaal over de bodem voortbewegen kunnen ze ook belletjes maken waardoor ze gaan drijven. Als veel wadslakjes dat doen kunnen ze samen een vlotje vormen en zich zo op de stroom over grote afstanden verplaatsen.

Zeeschuim

De naam zeeschuim wordt gebruikt voor de schelp van zeekatten (inktvissen), Ossa Sepia. Maar ook voor schuim dat je soms op het water ziet drijven. Dit schuim wordt veroorzaakt door de zogenaamde schuimalg, Phaeocystis. Als deze algen afsterven dan vormen ze in grote getalen dit schuim doordat de vrijkomende eiwitten door de wind worden opgeklopt. Schuimalg, één van de soorten fytoplankton, is een eencellige alg die in kolonies leeft en in onze zeeën bloeit van het voorjaar tot aan juni. Ze leven graag in voedselrijk water met een hoge concentratie aan nitraat en fosfaat, dat vooral door de industrie, landbouw en huishoudens wordt geloosd. De klinkt dus niet zo positief. Toch is de alg ook nuttig. Ze staan aan het begin van de voedselketen, en bovendien zinkt een deel van de algenbiomassa naar de bodem van de zee en neemt daarbij koolstof (CO_2) mee uit de atmosfeer. Bij de afbraak van deze algen komt dimethyl sulfide vrij, dat voor de typische zeegeur zorgt. De algen zijn niet gevaarlijk voor de gezondheid, maar kan in grote hoeveelheden wel zorgen voor (tijdelijk) zuurstofgebrek in het water. Uiteindelijk wordt het schuim door bacteriën weer afgebroken.

Door Robbert van der Eijk en Lex van Gijsel

De kentering is te laat

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

De omkering van de richting van de stroming noemt men de kentering. Als je de stroomkaarten van de Waddenzee van uur tot uur bestudeert, kun je zien dat als het water, bijvoorbeeld in een zeegat, de laagste stand al heeft gehad en het water alweer stijgt, de stroomrichting toch nog naar buiten is, richting Noordzee. Dat is vreemd. Hoe komt dat? Laten we het getijdenproces in de Waddenzee eens nader onder de loep nemen.

De hoogwater getijdegolf komt vanaf de kust van Noord-Holland bij de Razende Bol boven Den Helder aan bij de Wadden en verplaatst zich ten noorden van de eilanden naar het oosten en komt door de zeegaten de Waddenzee naar binnen. Daar waaiert het vanaf het zeegat uit tot het stuit op de waterstroom van een naburig zeegat. Zo ontstaat daar de wantijen onder elk eiland, iets oostelijk van het midden. Zo'n stroomgebied heet een komberging. Na de Razende Bol doet de vloedgolf er bijna vier uur over om over een afstand van ca 160 km Borkum te bereiken. Ook het laagwater, het einde van de vloedgolf, begint bij de Razende Bol en beweegt oostwaarts waarbij het water weer door de zeegaten naar buiten stroomt.
De getijdegolf wordt grafisch in beeld gebracht op de website www.wadvaarders.nl/getijden.

> “Water beweegt verticaal

Nu is het belangrijk om te weten dat het water in de golf verticaal op en neer beweegt, maar dat dit niet direct de stroom veroorzaakt in horizontale richting. Wie wel eens in de golven van de Noordzee gezwommen heeft, weet dat je daar vooral op en neer gaat, en niet heen en weer. De stroom ontstaat pas als er een niveauverschil is tussen locaties, waarbij het water van hoog naar laag stroom.

Laten we het getij eens vergelijken nabij Vlieland haven, dicht bij het zeegat en Harlingen, ver van het zeegat, zie de figuur.
We zien dat de getijdegolf bij Harlingen later is dan bij Vlieland. Dat is makkelijk te verklaren doordat het nu eenmaal tijd kost voordat het instromende water Harlingen bereikt en daar zorgt voor verhoging. Voor het uitstromende water geldt hetzelfde, het kost tijd om naar het zeegat te stromen en dus is het laag water bij Harlingen later dan bij het zeegat. Aan het einde van het tij van Vlieland (T1) stroomt het water door het zeegat naar buiten omdat we in het dal van de vloedgolf op de Noordzee zitten. Op dat moment een arriveert de nieuwe vloedgolf bij het zeegat en gaat het water bij Vlieland stijgen, de eb is daar voorbij. Als we op datzelfde moment (T1) naar Harlingen kijken, is daar het niveau hoger dan bij Vlieland. Dus het niveau van de gehele Waddenzee

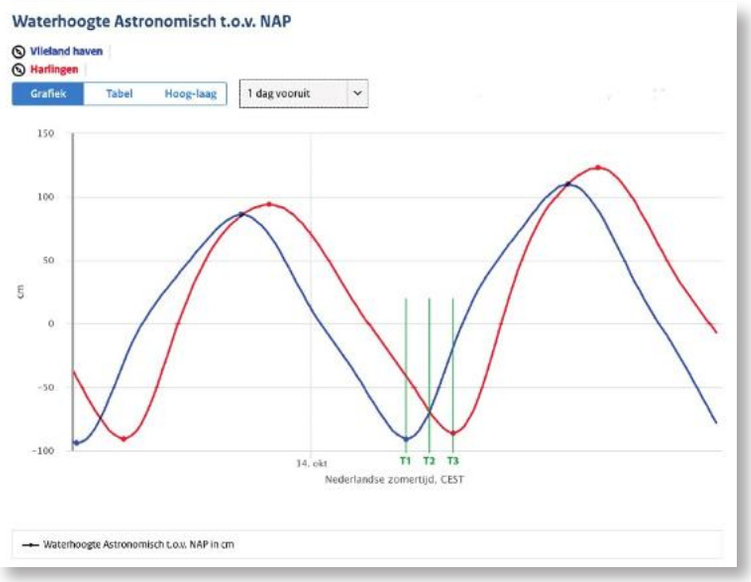

tussen Vlieland en Harlingen is gemiddeld nog hoger dan het niveau bij het zeegat, dus staat er nog een stroom naar buiten, terwijl toch het niveau al aan het stijgen gaat nabij Vlieland. Pas als de niveaus van Vlieland en Harlingen op gelijke hoogte staan (T2) is er geen hoogteverschil meer en kentert de stroom. Hetzelfde vertragende effect treedt op bij hoog water.
Dit is natuurlijk een zeer vereenvoudigde voorstelling van zaken, want de praktijk is vele malen complexer, gezien de grillige vorm van de bodem, en de dieptes in de Waddenzee. Met deze vereenvoudiging echter is het verschijnsel beter te begrijpen dat de kentering later is dan het moment van eb of van vloed.

Voor je tochtplanning is het dus slim er rekening mee te houden dat de kentering van de stroom telkens achterloopt op de momenten van eb en vloed. Als voorbeeld Harlingen: op het moment van hoogwater stroomt het water nog een uur lang door naar het noordoosten. Pas een uur na hoogwater kentert de stroom naar het zuid-westen. Ander voorbeeld: Schiermonnikoog (Reegeul): op het moment van hoogwater stroomt het nog vrolijk een tijdje naar het oosten. Pas een uur later heeft de kentering plaatsgevonden en stroomt het water naar het westen.

Voor het bepalen van de ideale vertrektijd uit een haven is het dus van belang om met bovenstaande rekening houdt of naar de stroomkaarten te kijken. Deze zijn overigens ook in QuickTide te raadplegen. Weet dan dat de stroomkaarten ook slechts een benadering van de werkelijkheid zijn.

GEVRAAGD:

foto's voor de Wadvaarderskalender 2024

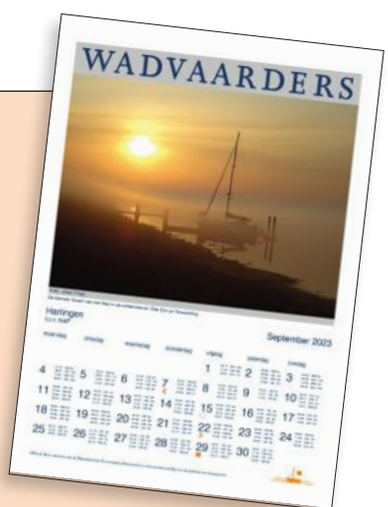

Wilt u komend seizoen ook weer zo'n mooie Wadvaarderskalender aan boord? Met daarop per maand een prachtige Wadfoto. De kalender is uniek: elke maand niet alleen een mooie foto, maar ook de tijden van hoog- en laagwater, naar keuze voor Harlingen of Lauwersoog! Wij zorgen voor de juiste gegevens, maar onze leden mogen de mooie foto's aanleveren.

Stuur dus uw mooiste Wadfoto's vóór 1 januari 2024 in. Let op: maximaal DRIE per lid. De foto's moeten een liggend formaat hebben en minimaal 300 dpi. De kalender-commissie heeft een voorkeur voor verrassende foto's. Drone-foto's nemen wij niet op.
Wij maken een selectie voor de Wadvaarderskalender. De andere foto's komen ter beschikking van de redactie van Berichten, website en BaW.

Een foto waarbij u kort in enkele zinnen vertelt wat u daar beleefde heeft de voorkeur!

Stuur uw foto's vóór 1 januari 2024 op naar kalender@wadvaarders.nl. De kalender zal op de laatste zaterdag van januari 2024 uitkomen. Via de website kunt u dan de kalender naar keuze downloaden en printen.

Door Johan Pragt, 'Flabbergast'

Rondje Schier

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

Vaak kan het niet, maar soms past het ineens. Zuidenwind, 3-4 Bft, laagwater rond 7 uur, weinig deining voorspeld op de Noordzee en we zijn bij Lauwersmeer: gewoon een rondje zeilen om Schier.

Deze tocht is gezeild op 18 juli 2019 met een trimaran met een kruipdiepte van 50 cm en zeilende diepgang van minimaal 80 cm (roer is beperking). Met de beschreven omstandigheden is de tocht goed te doen met elk ander ondiep Wadvaardersschip. (In 2023 is de Spruit 50 cm ondieper geworden en dat gebied is zeer veranderlijk, red.)

Op de laatste ebstroom de haven uit

Half zeven op de laatste ebstroom de haven uit, samen met een paar Noordzee-gangers. De bekende weg langs Engelsmanplaat en het Rif, het water stroomt alweer wat naar binnen, dus eigenlijk net iets te laat opgestaan. Wij gaan na ton WG12 pal Oost richting het strand van Schier. De Noordzee-gangers gaan door via het Westgat de Noordzee op.

> “Rommelen over het wantij

Ook al komt het water al iets opzetten, hard gaat het niet in het eerste uur en we scharrelen heel voorzichtig, met zeilen los, over de vlakte buiten de geul. Dat is even spannend, één meter water en sterk variërend, maar golfslag is er niet en deining ook niet met die grote ondiepe bank tussen ons en de Noordzee.

> “Dat is even spannend

Dan neemt de diepte plots toe en hoe dichter bij het strand, hoe dieper het lijkt te worden en met halve wind zeilen we parallel aan het strand, bijna eng dichtbij. Nog weinig mensen op het strand zo in de ochtend. Moeten we de toren informeren wat we daar doen? Nee toch? Ze zien ons wel. De dieptemeter is onze leidraad: beetje dichter of verder van het strand, peilen waar het diepste deel zit.

De stroom komt steeds meer mee en met halve wind speren we langs het strand van Schier. Vaak zijn die tochten op de Noordzee lang en saai, maar zo dicht bij het strand is speciaal en het is toch spannend om via het oude Plaatgat en door de Oost-opening de Noordzee op te gaan. Dus we vervelen ons niet: het is hoge wal, vlak water, praktisch geen deining van de Noordzee, opkomend water, zonnig en een constant windje zo vroeg op de ochtend.

Gewoon proberen. Rond halftij zijn we al in de buurt van Simonszand. De oostkant naast Schier is best stijl en diep, alleen aan de Noordzeekant vlak en ondiep. We proberen het water wat te lezen en idee te krijgen hoe het water langs Simonszand de Noordzee op stroomt. Als we dat aanhouden, moeten we toch het diepste deel hebben.
Uiteindelijk is het nog best een ondiep stukje met iets meer dan een meter en lichte deining, maar in de buurt van Simonszand wordt het steeds duidelijker: langs de steile rand en dan heb je super diep water. Volgens onze Navionics-app gaan we dwars

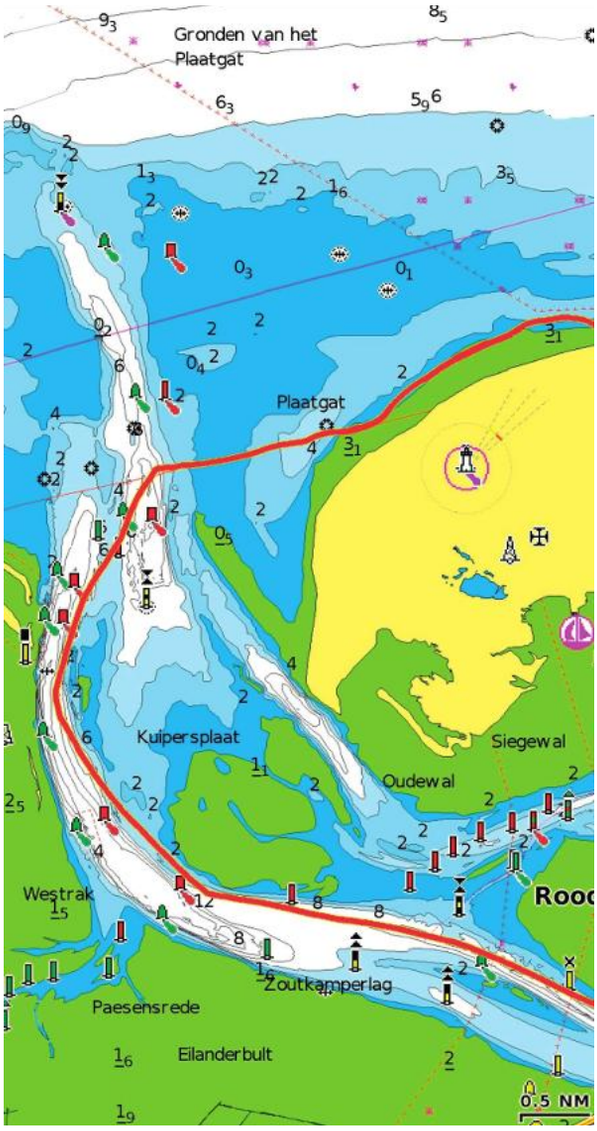

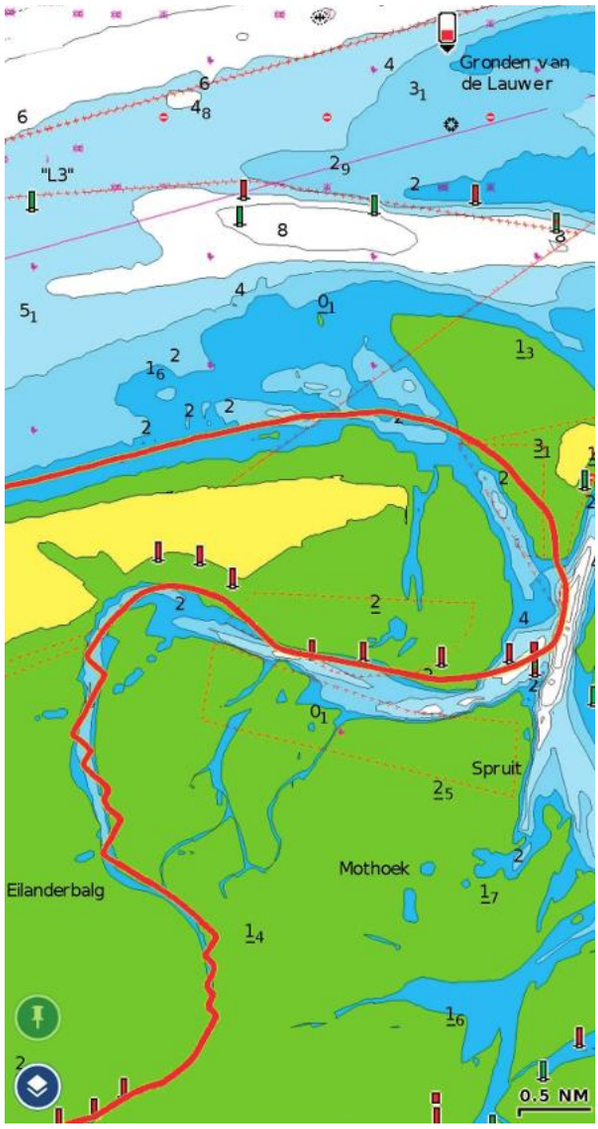

Weinig mensen op het strand

over het zand met 2 meter droog, maar op zicht navigeren geeft heel duidelijk aan waar je wel moet wezen. Hier toch even de motor aan zo pal in de wind met Simonszand aan bakboord en Schier aan stuurboord in een smal en niet-betond geultje. Daarna wordt het weer ondieper, maar de tonnen naar de Eilanderbalg zijn in zicht. Afvallen en over stuurboord schieten we langs de Oostpunt van Schier met halve wind en stroom mee.

Dan oplaveren tegen de Zuidenwind richting het wantij, waarvan we weten dat die ondiep is (en sinds 2022 zijn de tonnen zelfs opgenomen wegens te ondiep) en vol met schelpen. Met schurende geluiden van een zwaard in het zand met schelpen, rommelen we over het wantij. Daarna met een lange slag over stuurboord terug naar Lauwersoog. Heerlijk rondje gezeild en vroeg in de middag terug voor lunch en thee.

Op het wantij van de Eilanderbalg zijn de tonnen ondertussen opgenomen omdat het te ondiep is geworden, maar een goed alternatief is om via de Spruit terug te varen en het wantij van Hornhuizerwad te nemen. Deze ronde om Schier gaat deels via niet-betonde delen. Dit moet je alleen bij stabiel weer en goede omstandigheden bevaren. De ronde kan ook geheel betond worden gevaren door het Westgat uit te zeilen en juist langs de Oostkant van Simonszand te gaan, langs Rottumerplaat. Ook een heel mooie tocht.

BE RICH TEN

Najaar 2023

Jaargang 32 nr 114

BE RICH TEN

Najaar 2023

Jaargang 32 nr 114

De Waddenhaven nabij Oost-Vlieland

Onstuimige geschiedenisjaren van de Vereniging Wadvaarders

Zeevaarders kennen de Roaring Forties: het gebied 40° en 50° zuiderbreedte, waar de zee altijd woest is. Nederlanders van een zekere leeftijd hebben vast nog wel de roerige jaren zestig op hun netvlies. Iets met provo's, dam-slapers en kabouters.

Maar Wadvaarders zou het sieren de Roaring Nineties te kennen. Met wellicht als onstuimig hoogtepunt 1993, toen de jonge Vereniging Wadvaarders haar argumenten van "Vrij en Verantwoord varen" kracht bij zette door de Engelsmanplaat een zomer lang te adopteren. Dat was het actievoerdersjargon voor 'bezetten'. Precies dertig jaar later mogen we blij zijn dat een lid met historisch besef daar een foto(plak)boek van heeft gemaakt én dat dat te downloaden is vanaf onze site.

Korte recensie: getypte draaiboeken, veel krantenknipsels (de media-aandacht was groot!) en sfeervolle (vage) 'kiekjes' met ruime persoonlijke ondertiteling maken dit een must om doorheen te scrollen. De actie wordt als succesvol beschouwd omdat een droogval- en ankerverbod van tafel gingen. Dat gezegd hebbende: de zaak waarvoor we 'strijden' is nog steeds onverminderd actueel. Met zijn allen op naar de Richel dan maar, om het Wadwachtershuisje te bezetten? Hoeveel leden zouden we daarvoor op de been krijgen?

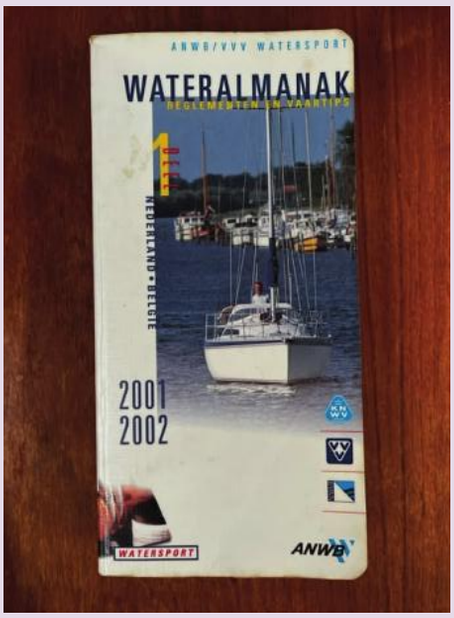

Wateralmanak? Bestaat die nog? Of toch liever watersportalmanak.nl?

We weten het allemaal: het is verplicht om Wateralmanak deel 1 aan boord te hebben. Maar eh... waarom ook alweer? Precies! Vanwege de wettelijke verplichting alle vaarreglementen in Nederland en België per direct te kunnen raadplegen. Bovendien is daarin ook het Handboek voor de Marifonie in de Binnenvaart opgenomen. Ook verplicht om aan boord te hebben indien er een marifoon is. En wel de meest recente versie (ANWB, editie 2023/2024).

Een kleine rondgang bij onze redactieleden leerde dat de almanakken die wij aan boord hebben 10 tot 20 jaar oud zijn. En dat ze nooit (meer) geraadpleegd worden. Want deze informatie is natuurlijk ook online te vinden én als pdf te downloaden op website van Varen-Doe-Je-Samen. Zie de QR-code.

En het is, wettelijk gezien, al voldoende als je een digitale versie bij de hand hebt aan boord. Als je dan toch verbinding met het internet kan maken, check dan ook eens (de commerciële site) watersportalmanak.nl. Een grote bron voor diverse verhalen en tips over wadvaren en vooral ook: twee uitputtende lijsten met advies vertrektijden van 'alle' waddenhavens, naar 'alle' waddenhavens.

Mooiste routes Top 10? Check onze site!

Voor veel Wadvaarders is (verantwoord) buiten de geulen varen iets wat we graag doen en willen blijven doen. Heb je inspiratie nodig voor nieuwe droogvalplekken, of routes: check op wadvaarders.nl en open de menubalk Varen op het wad.

Een populaire route is 'rechtdoor van het gasstation met het oog op de vuurtoren van Vlie'. Zeer tijdbesparend (wat eigenlijk een raar woord is in combinatie met wadscharrelen) omdat je niet het zeegat van de Vliestroom uit en weer in hoeft. Dan is het maar zo'n 17 mijl, dus prima te doen in één afgaand tij (richting Vlie) of opkomend tij (richting Kornwerderzand of Harlingen). Loop je toch vast dan zijn alle platen geschikt om het anker uit te gooien voor een tij-stop. De lastigheid zit in de vele vissersstaken, onder andere onder de Richel en direct ten westen van het Inschot. Die zijn prima te omzeilen, om die term maar te misbruiken. Daarnaast zijn er meldingen van mosselbanken. Op de site van de Wadvaarders staat er één benoemd met de coördinaten erbij. Maar goed...die uitdagingen zijn nu juist het onderdeel van buiten de gebaande geulen varen toch?

Het Actiefonds van de Vereniging Wadvaarders

Een goed bewaard geheim dat we hier graag onder de aandacht brengen.

Een bekend spreekwoord zegt: "voor een goed plan is altijd geld". Ons bestuur voegt daarbij de daad bij dit woord. In de bestuursvergadering van maart jl. is bekrachtigd jaarlijks € 20.000 te reserveren voor ideeën, plannen of projecten die uit de leden komen en die ten gunste komen van 'varen op het Wad', in brede zin des woords. Elders in dit blad (Van de Bestuurstafel) wordt al aangegeven waarvoor dit geld inmiddels is aangewend. Maar er is nog geld in kas en in 2024 wordt het Actiefonds weer aangevuld.

Wat denken jullie van:
- financiering van visie onderbouwend onderzoek (over verstoringen?)
- financiering van brede campagne om de Erecode (nog) bekender te maken
- financiering cursussen voor actieve leden om hun kennis te vergroten
- waddenhavenmeesters ondersteunen met trainingen of promomateriaal dat de boodschap afgeeft dat Vrij en Verantwoord wadvaren niet verstoort

Spelregels
Maak het voorstel zo concreet mogelijk. Over projecten tot €10.000 beslist het bestuur, eventueel na consultatie van deskundigen; hogere bedragen en meerjarige projecten worden aan de leden voorgelegd. Er is geen sluitingstermijn. Aanvragen kunnen het hele jaar worden ingediend.

Voorstellen kunnen worden ingediend via secretaris@wadvaarders.nl.

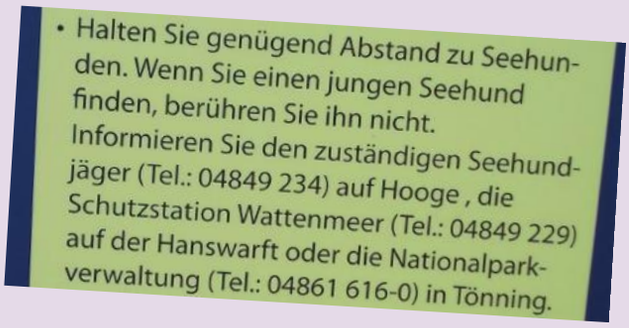

Nichts ist wie es scheint...

... zoals 'google translate' althans de Nederlandse uitdrukking 'niets is wat het lijkt' vertaalt.
Deze vertaling zal iedereen logisch in de oren klinken.

Maar soms is het toch gevaarlijk al te makkelijk de vertaalapp te omarmen, laat staan op je eigen steinkohlen Duits af te gaan. Want het wekt op zijn minst toch verbazing om een gevonden huilertje aan te melden bij de lokale zeehondjager, zoals bijgaand bord suggereert.
Dus toch maar even opgezocht. Google translate geeft inderdaad aan dat een Seehundjäger een zeehondenjager is!?!
Verdere research biedt uitkomst: Seehundjäger is eigenlijk een lokale Lenie 't Hart, oftewel een zeehondenopvanger. Pfff... gelukkig maar.

Door Ciska van Geer, 'Strinda'

Symposium Dynamische

- VERSLAG -

Op 29 september 2023 vond in de Grote Kerk te Harlingen het 31e symposium van de Waddenacademie plaats onder de titel "Dynamische Waddendelta, Klimaatbestendig kustlandschap van het Werelderfgoed Waddenzee".De tijden zijn wel veranderd.

Het unieke kustlandschap van de Waddenzee zal de komende decennia door klimaatverandering ingrijpend worden beïnvloed. Wat betekent dat voor het uitvoeringsprogramma in 2025 en voor het dijkenlandschap met terpen en wierden? Ciska van Geer was er bij en doet verslag.

Nog voor de opening wordt voor mij de toon in een passende richting gezet. Ik zit naast een medewerker van de gemeente Zwolle. Ze vertelt over de familie-fiets vakantie in het Waddengebied. De boot die hen van Terschelling naar Ameland moest brengen liep met afgaand water aan de grond. De dag en nacht verliepen anders dan verwacht. Geheel spontaan ervaart de familie de weidsheid, openheid, rust, leegte en duisternis die wij wadvaarders zo goed kennen.

> "De familie ervaart spontaan de weidsheid

De kort maar krachtige opening van het symposium door Katja Philippart, directeur en portefeuillehouder ecologie van de Waddenacademie, zet de toon. "De dynamiek gaat zeker toenemen. Zeespiegelstijging is een feit." Welkom. Alle registers staan open.

Tracy Metz, van huis uit journalist, hier de dagvoorzitter/moderator beschrijft de dynamiek van het waddengebied in termen van waterveiligheid, landgebruik. Direct klinkt een relativering. De vraag is, waar die dynamiek nog zit. Alles is immers met regels dichtgetimmerd. In de bijdrage van Heleen van Londen, archeoloog en portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening, landschap en cultuurhistorie van de Waddenacademie wordt snel duidelijk dat de historie rijk is aan dynamiek. Er gaan dingen goed, maar ook gaat er wel eens wat fout. Voorbeelden zijn er te over. Ze stelt dat de regels nodig zijn, maar vraagt zich hardop af welke agenda daarbij van belang is. Ze merkt bovendien op dat in Nederland de kuststrook en eilanden niet onder het Werelderfgoed vallen. In Duitsland en Denemarken is dat wel het geval. Verder benoemt ze twijfels of Nederland goed voorbereid is en of hechtingskriteria van bewoners wel voldoende meegewogen worden. Verschil van inzicht levert ook een vorm van dynamiek op.

Ook Eric Luiten, hoogleraar landschapsarchitectuur aan de TU Delft toont zich optimistisch over veranderingen. Zijn betoog brengt ons buiten het waddenareaal. In het verleden was maakbaarheid het thema; bedijking, inpoldering, bebossing. Nederland transformeert grond en zee tot vruchtbaar land. Hij heeft het over "temmen van de wildernis", maar vermeldt ook een bewustwording van de natuurschade die deze vormen van ingrijpen teweeg brengen in de loop van de 21ste eeuw. Er is sprake van een verlies aan biodiversiteit, maar dan nog moet hij vaststellen dat de reactie van manipuleerbaarheid niet verdwijnt. Hij stelt onomwonden dat de evolutie nog niet voorbij is. Er volgt een warm pleidooi om minder soorten te tellen en meer naar systemen te kijken.

En dan ineens staat daar een jongedame op de kansel. Met aan weerszijden op de balkons 2 profeten wordt een manifest

e Waddendelta

voorgedragen. De studenten van Jannemarie de Jonge, Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving hebben dit tijdens een workshop bij Marrum met elkaar ontwikkeld op zoek naar ankerpunten in grote onzekerheid. Ze stellen vast dat de maakbaarheid, waar de vorige spreker het nog over had, een vorm van uitbannen van onzekerheid is. Juist de veranderlijkheid is een kenmerk van het erfgoed en er zijn blokkades die de dynamiek in de weg staan. Er wordt gesproken over accountant-natuur met vastgelegde natuurdoeltypen, terwijl de landbouw in het teken staat van gemaximaliseerde voedselproductie. Landbouw en natuur zijn volstrekt gescheiden werelden. De kaderrichtlijn water loopt tot 2027, de consessie voor baggeren van de geul naar Ameland is tot 2029 en uiteindelijk moeten we voor 2050 voor 100 % circulair zijn. We zitten met zijn allen gevangen in een papiercultuur. Met een overstap naar een oplossende denkrichting met het levende bodem- en watersysteem als uitgangspunt, meer ruimte voor natuurlijke processen kan de dynamiek weer aan kracht herwinnen, hoor ik zeggen.

> “We zitten gevangen in een papiercultuur

Na een lange dag van luisteren kan ik in ieder geval één les trekken. In dit veld weet men de jeugd te betrekken, enthousiast te maken en er komen creatieve oplossingen. Er was iemand die zei dat het praten moest stoppen en dat we er gewoon voor moeten zorgen dat ons waddengebied werelderfgoed mag blijven, dat dit niet alleen is omdat het onvoorstelbaar mooi is, maar ook omdat er een economisch belang meespeelt. En de jongeren van het Waddenjongeren netwerk weten één ding zeker. De locale bevolking heeft hart voor het gebied en zelf reizen zij er moeiteloos keer op keer voor uit Wageningen naar het noorden.

Je eigen boot te klein om met vrienden, familie of collegas
het wad op te gaan?
de Willem Jacob
willemjacob.nl
info@willemjacob.nl
0502111863
Huur de Willem Jacob om het wad op te gaan
voor een zeiltocht met of zonder droogvallen vanaf Lauwersoog.
Familiedag - vriendenweekend - bedrijfsuitje - huwelijk - jubileum

FIJNE ZOMER!
Je leest Zeilen vanaf
€ 3 per maand
Zeilen
HET PAST PRECIES
Meld je aan op zeilen.nl/abonnee of bel 023-3021350
Zeilen.

Door Elisabeth Spits, 'Loesje'

Naar zee

Dörte Hansen

Een mooie zeiltocht op het Wad staat garant voor een ultiem geluksgevoel. Dicht in de buurt komt een uurtje rondneuzen in een goede boekhandel. Daar viel mijn oog op een omgeslagen sloep, een walvisstaart en groot Naar Zee op de kaft. Auteur Dörte Hansen was tot dan toe aan mijn aandacht ontsnapt, maar blijkt in Duitsland al twee bestsellers op haar naam te hebben. Zij is naast auteur, ook journalist en taalwetenschapper en is bekend geworden door haar debuutroman Het oude land waarmee ze werd genomineerd voor de Europese Literatuurprijs. Haar tweede roman heeft als titel Middaguur. En nu dus Naar Zee.

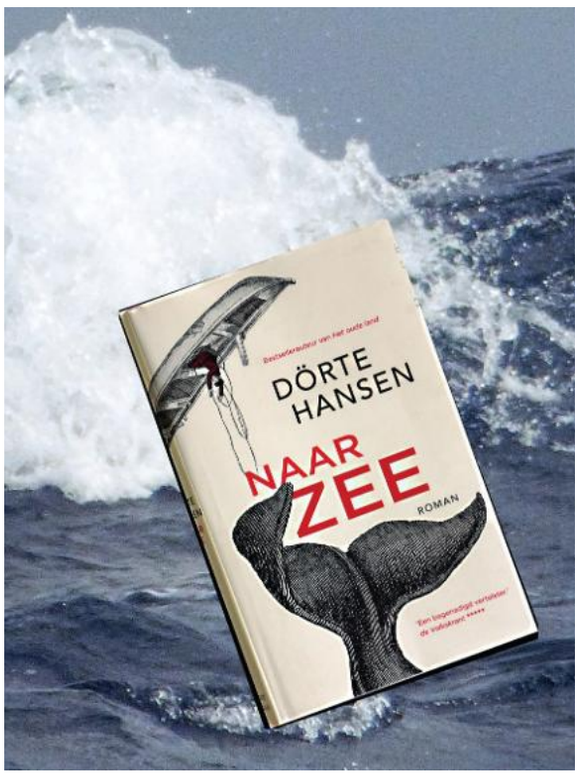

Een eilander familie

Naar Zee gaat over het wel en wee van de familie Sander, die op een Duits Waddeneiland woont. Zoals voor veel eilanders was de zee zowel vriend als vijand. Daar verdienden ze een boterham, maar stormen, schipbreuken en verdrinkingen lagen altijd op de loer. Veel eilanders, voeren ooit naar het noorden voor de walvisvangst, nu vissen ze dichterbij huis of werken ze op de veerboot. Het gezin Sander bestaat uit vader Jens, moeder Hanne en hun drie volwassen kinderen Ryckmer, Henrik en Eske. Zij lijken niet te passen in een regulier bestaan, zoals de meeste bewoners van de 'vaste wal' dat lijden. Vader Jesper heeft eerst de zeevaart en vervolgens zijn gezin verlaten; moeder Hanne bleef achter met drie kinderen. Eske werkt in een verzorgingshuis waar vooral oude zeevaarders en hun weduwes wonen, Ryckmer is aan de drank en heeft de grote vaart vaarwel gezegd en werkt nu als dekknecht op de veerboot. Henrik is de enige die nog van de zee afhankelijk is; hij struint de stranden af en maakt van zijn vondsten 'kunst', waar de toeristen dol op zijn. Ook voor moeder Hanne zijn de toeristen belangrijk, want zij bestiert in haar eigen huis een pension. Al met al is de familie Sander nog wel verbonden met de zee, maar tegen heug en meug zijn ze voor hun bestaan ook afhankelijk geworden van het toerisme.

Toerisme

Het verhaal is zeer beeldend en inlevend geschreven. Hansen schakelt heen en weer tussen de hoofdrolspelers en andere eilandbewoners. Hierdoor ontstaat een dynamiek, die vergelijkbaar is met het leven op het eiland: de wisselende weersomstandigheden en, daar gaat het ook over, het wisselen van de seizoenen en daarmee het komen en gaan van de toeristen.

Het verleden steekt de kop op als er een walvis op het strand aanspoelt. Het hele eiland is in rep en roer, vergeten herinneringen komen terug en met man en macht wordt geprobeerd het geraamte van de potvis voor het eilander museum te behouden.

Hansen heeft een warme ode aan de Waddeneilanden en hun bewoners geschreven. Ze heft ook een waarschuwend vingertje op tegen de toeristen. Zo laat ze pensionhoudster Hanne denken: 'De vakantiegangers die nu in de zomer van de veerboten komen, zien eruit als uit hun krachten gegroeide kinderen: volwassenen in shorts en T-shirts, likkend aan een ijsje en patat etend met hun vingers.

Ze vergeten vaak dat het eiland niet van hun is, dat ze er maar te gast zijn. Niet de toerist moet zich aanpassen, nee de toerist verwacht dat de eilanders zich aan hen aanpassen.' Hanne sluit dan ook haar pension: 'geen plastic slippers meer in mijn huis.'

Door IJsbrand Dijkstra en Wim Blankenstijn

Naar de Halligen met de l

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

Boven de Elbe liggen de Halligen; het noordelijkste stuk Waddenzee. Ook dit is een interessant gebied om te varen. Leuke eilanden en mini-eilanden ("werften"). Sinds de film "Silence of the Tides" hebben we er allemaal wel beelden van gezien. Het is een beschut vaarwater en er zijn flink wat jachthaventjes. Maar veel haventjes zijn droogvallend, dus een waddenboot is er wel een must. Vanuit de Duitse Waddeneilanden zijn de Halligen met een fikse dagtocht (60 mijl) te bereiken. Makkelijker gaat het met een tussenstop in Helgoland. Of zoals IJsbrand: als tussenstop drooggevallen onder Neuwerk.

Bij vertrek was het weer niet echt goed. Regen en vrij veel wind en weinig mooie voorspellingen. Daarom was een tocht over zee naar de Halligen geen optie en koos IJsbrand voor een meer beschutte tocht over het Wad. Van Wilhelshaven via de Hohe Weg naar Fedderwaddersiel. De volgende dag naar Spieka-Neufeld.

De haven van Spieka Neufeld, foto Ingo Wilcke

> "Je moet je aankomst goed plannen

Toen het weer wat begon op te knappen begon de oversteek naar de Halligen. Als tussenstop werd nog drooggevallen onder Neuwerk; dat is een mooie zandplaat daar. Bij laagwater zie je hoe de toeristen met paard en wagens naar het eiland gebracht worden. Neuwerk is een goede springplank om naar Pellworm te varen; het is een tocht van ongeveer 45 mijl. Inmiddels met mooi weer, maar weinig wind; dus op de motor. Pellworm is een getijdehaven, je moet je aankomst dus goed plannen zodat je met half-tij aankomt.

Tussen Halligen en werften

Van Pellworm gaat de tocht naar Süderhafen. Dat is een leuk klein haventje. Als verrassing was er op de zondagmorgen een openlucht kerkdienst op de havenkade.

De volgende stop is Husum, een mooie plaats. Je ligt er leuk in de binnenstad. De bruggen draaien na telefonisch contact met de "behörden" vlot. De haven van Husum zelf valt droog, maar er loopt een klein riviertje door. Vanaf de kant loopt het daardoor steil naar beneden. Als het eb wordt ligt de boot scheef en wil op de modder naar het midden van de haven schuiven. De afmeerlijnen komen hierdoor snaar-strak te staan. Bij de volgende eb gaat het wat beter, de boot heeft dan haar eigen bedding in de modder gemaakt.

lemsteraak WL 18 Fasant

Haven van Husum, foto Alexander Hüls (CC BY-SA 2.0)

Na Husum gaat het naar Pellworm en de volgende dag langs de diverse werften (eilandjes) en Gröde-Appelland naar Oland. Het is een heel verrassend mooi gebied.
Oland is een wel heel klein droogvallend haventje met veel modder en de geul steil naar het midden aflopend. Gelukkig waren ook nu de landvasten sterk genoeg om ons bij de steiger te houden.

Maar ondanks dit ongemak, is Oland een geweldig mooie plek, vlakbij een klein dorpje waar ook het treintje langs komt naar het einde van Langeness. Helaas kun je niet mee met een treintje, is alleen voor bewoners of vakantiegangers die op Langeness verblijven. Er is een hotel dat open is in de zomer maanden. Een deel van de film The Silence of the Tides is hier opgenomen, je herkent heel wat plekken uit de film.

De WL-18 in de haven van Oland, foto IJsbrand Dijkstra

> “De boot raakte regelmatig de grond

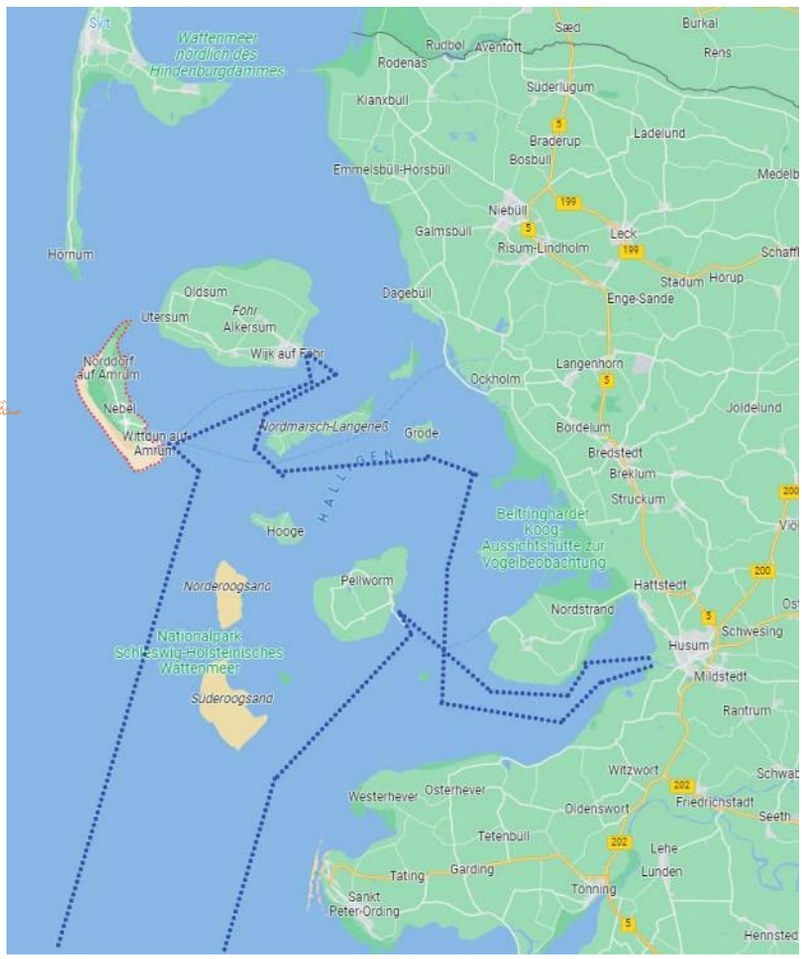

De volgende tocht gaat van Oland langs Langeness en dan over het Nordmarsch Wattfahrwasser naar Wyk op het eiland Föhr. Het wantij was wel erg spannend. Het was ongeveer hoogwater, maar de boot raakte regelmatig de grond.

De haven van Wyk op het eiland Föhr

Wyk heeft een mooie grote jachthaven en is een gezellig vakantieplaatsje met een boulevard. Met mooi weer waan je je aan de middellandse zee.

Voor IJsbrand was Wyk een speciale locatie, omdat zijn aak, de WL 18, in de oorlogsjaren 1942-1945 (toen nog de YE 50) mossels gevangen heeft voor de mosselfabriek daar. De eigenaar van de mosselfabriek was getrouwd met een vrouw uit Yerseke en in de oorlog hebben de Yersekers hier in Wyk gewerkt. Het toeval wilde dat hij bij een rondrit met de lijnbus als chauffeur een kleinzoon van de eigenaar van de mosselfabriek tegen kwamen. En de volgende ochtend ook zijn vader. Na een paar dagen op Föhr gaat de naar tocht naar Amrum, een mooi eiland. Het heeft een kleine haven met maar weinig ligplaatsen voor een schip van 16 meter. Een kilometer verderop was wel plek te vinden.

De terugtocht

Bij harde westenwind is de terugtocht niet goed mogelijk. Dus is er risico dat je langere tijd op de Halligen vast ligt. Het is dus zorgvuldig plannen op basis van de weerberichten. Hoewel het weer nog steeds goed was, waren de vooruitzichten op langere termijn aanzienlijk minder. Daarom werd de terugtocht ingezet. Aanvankelijk was het plan om via Helgoland terug te varen. Maar op de dag van vertrek gaf het weerbericht aan dat zou gaan onweren bij Helgoland. En de dagen erna zou het weer ook niet beter worden. Geen fijn vooruitzicht. Dus de keuze was om weer via het Wad terug te varen en van Amrum naar het wad onder Neuwerk te gaan en daar weer droog te vallen.

De volgende dag was het weer nog rustig, en kon er buitenom richting Wangerooge worden gevaren. Bij aanloop van de Jade wordt het kleine zeegat ten oosten van Wangerooge, de Blaue Balje, overgeslagen. Dat is geen prettig zeegat. Bij nog redelijke golven op zee is, zelfs bij windkracht twee is dit zeegat heel onvriendelijk; veel branding aan beide kanten van de smalle geul met hoge korte golven. (Inmiddels is dat vaarwater ook erg ondiep geworden, red.). Daarom wordt de omweg via de zuidkant van Minseneroog genomen over het Minseneroog Wattfahrwasser. Dat is een mooie rustige plek. De volgende dag kan je dan doorvaren naar de haven van Wangerooge.

De tocht naar de Halligen was mede ingegeven, doordat de aak van IJsbrand in de oorlogsjaren 1942-1945 vanuit Wyk op Föhr voor de lokale mosselfabriek is ingezet geweest voor de mosselvangst. Onze aak heeft dus een roerige geschiedenis, beschreven in de Spiegel der Zeilvaart (november 2020). Ook is er een boek over verschenen "De mosselaak WL 18 Fasant", waarin de gehele geschiedenis is beschreven.
Zie de QR-code.

Door Nieske Blaauw, 'Tsjoch!'

De Waddenzee als rechtspersoon

"Geef rechten aan de Waddenzee zelf"
Dat is de conclusie van een paar Nyenrode onderzoekers in opdracht van de Waddenacademie. Achterliggende vraag van de studie was: kunnen we de ecologische toestand van het Waddengebied juridisch beter beschermen? Er zijn daarover al verschillende internationale verdragen, Europese regels en Nederlandse wetten én het heeft een beschermde Natura 2000 status. Niettemin zorgen vervuiling, overbevissing, geluidsoverlast en grondstofwinning ervoor dat het gebied bedreigd wordt.

Om de Waddenzee beter te beschermen wordt in deze studie een innovatieve juridische aanpak voorgesteld: geef rechten aan de zee zelf. Zet een nieuwe governance situatie op, waarin één entiteit, 'natuurrechtspersoon' de Waddenzee, de Waddenzee bestuurt. Nodig daarvoor is dan wel een helder mandaat, toekenning van bevoegdheden en uiteraard een adequaat handhavingsbudget. Net als een gemeente of een waterschap dat ook hebben. De grote winst is dan dat bij een kwestie deze natuurrechtspersoon (en niet de huidige 'honderd') besluiten kan nemen hoe te handelen.

Wellicht is het voor de meesten van ons even wennen aan de gedachte dat de natuur ook een rechtspersoon kan zijn. Wereldwijd bestaan er meer dan 400 initiatieven op dit gebied, maar is het model slechts eenmaal opgetuigd. Het geven van rechten aan een natuurgebied is een holistische aanpak die benadrukt dat flora en fauna ook het recht hebben op deze aarde te zijn en het daarom goed is hen ook een eigen stem te geven in de afwegingen die worden gemaakt tussen het honoreren van economische menselijke belangen en die van de flora en fauna.

Tot zover.

> "Een holistische aanpak

Katje Philippart, directeur Waddenacademy, overhandigt het rapport aan Christianne van der Wal, minister voor Natuur en Stikstof

En dan nu de vragen: wie zou de Waddenzee op een objectieve/afgewogen wijze kunnen vertegenwoordigen? Hoe denken we dat de belangen van de Wadvaarders (vrij en verantwoord varen) hierin gehonoreerd zouden kunnen worden? Doemt niet het gevaar op dat een dergelijk initiatief verzand in een Europees juridisch moeras waar we uiteindelijk niemand mee gediend is? De vraag stellen is hem vaak ook beantwoorden.... Kortom, hoe creatief het idee ook is: de Vereniging Wadvaarders is geen voorstander. Het kleine beetje enthousiasme wat we hier wel over hebben is wanneer je het voorstel een beetje aanpast en ervan maakt dat de Waddenzee een eigen bestuurlijke entiteit zou moeten hebben. Met eigen budget, zoals onze voorzitter in het voorjaarsnummer van de Berichten nog betoogde. Wij denken dat dit de besluitvorming over het beheer een stuk zou versimpelen.

De uitkomsten van het onderzoek zijn gepresenteerd aan demissionair minister van der Wal die inmiddels heeft laten weten hier geen heil in te zien. Ballonnetje weer leeg.

Door Robbert van der Eijk

De nieuwe vaarregels voo

BE
RICH
TEN
Najaar
2023
Jaargang 32 nr 114

Op 25 april 2023 zijn nieuwe vaarregels voor het Duitse deel van de Waddenzee gepubliceerd en meteen van kracht geworden in het zo geheten Nordsee-Befahrensverordnung – NordSBefV. De nieuwe vaarregels beperken de mogelijkheden voor het varen en droogvallen meer dan voorheen.

Het motief om de regels aan te scherpen komt voort uit bezorgdheid voor de Waddennatuur, flora en fauna en het landschap. Het balanceren tussen de bereikbaarheid van de eilanden en de belangen van de natuur noemt de Duitse overheid de kern van de nieuwe regelgeving.

Vooral het toerisme, als economische sector bij uitstek aan de kust, is gebaseerd op een zo laag mogelijke impact op de natuur, die op grote schaal en met een eigen natuurlijke dynamiek beschermd moet worden.

De regels voor het zuidwestelijke deel van het Duitse wad zijn samengevat in de bijgevoegde kaart. Op nautin.nl kunt u de kaart vergroot als jpg downloaden. De kaart laat zien dat grote delen van de Waddenzee nu Algemene Beschermingsgebied (groen gearceerd) en Bijzondere Beschermingsgebied zijn (groene delen). Buiten deze gebieden gelden uitsluitend de algemene regels, zoals een maximale vaarsnelheid van 12 knopen.

> “Slechts 30% is niet beschermd

De oude indeling met Zone I (stille zone) en Zone II (tussenzone) en aparte beschermingsgebieden voor zeehonden en vogels komt te vervallen. De nieuwe indeling maakt ca. 45% van de het Duitse wad tot Algemene Beschermingszone en ca. 24% tot Bijzondere Beschermingszone, waarin geen onderscheid meer wordt gemaakt in zeehonden of vogels. De consequentie is dat de Bijzondere Gebieden voor een langere periode in het jaar kunnen zijn afgesloten dan voorheen de afzonderlijke gebieden voor vogels en zeehonden, nu 15 april tot 1 oktober. De Bijzondere Beschermingszones zijn vergelijkbaar met onze art 2.5 beschermingsgebieden. Slechts ongeveer 30% van het Duitse wad is geen beschermd gebied.

De oude 3-uursregelingen rond hoogwater zijn vervallen. In plaats daarvan is nu in tabellen aangegeven welke specifieke delen gedurende welke getijdenperiodes wel mogen worden bevaren. Deze tabellen zijn ondergebracht in een bestand van bijna 300 pagina’s. Ze zijn te raadplegen op wadvaarders.nl.

Binnen de beschermingsgebieden is droogvallen nog slechts op enkele plekken toegestaan en niet meer overal langs de vaargeulen. Ze staan op de kaart aangegeven als rode stippen. Op nautin.nl zijn de exacte coördinaten van de plekken op te zoeken. De vraag is wel hoelang deze plekken beschikbaar blijven of verschuiven, gezien de morfologische dynamiek van de Waddenzee. Buiten de beschermde gebieden is varen, ankeren en droogvallen wel toegestaan, bijv. op de meeste plekken op de platen tussen Norddeich en Nordeney. Het verlaten van een vaartuig in Algemene Beschermingsgebieden en in de Bijzondere Beschermingsgebieden is alleen toegestaan om te navigeren als dit dringend noodzakelijk is om redenen van veiligheid en verkeersgemak om de bevaarbaarheid en uitrusting van het vaartuig te waarborgen.

Kitesurfers en planksurfers zijn beperkt tot bepaalde gebieden en tot bepaalde tijden met name langs de Noordzeekusten van de eilanden en kleine stukjes bij de vastelandkust. Op de kaart zijn die aangegeven als rode stroken. Voor de hele Duitse Waddenzee geldt een snelheidsbeperking van 12 knopen, in de Bijzondere Beschermingsgebieden buiten de vaargeulen van 8 knopen maar in de vaargeulen in de Algemene Beschermingsgebieden is de maximale vaarsnelheid 16 knopen.

oor het Duitse Wad

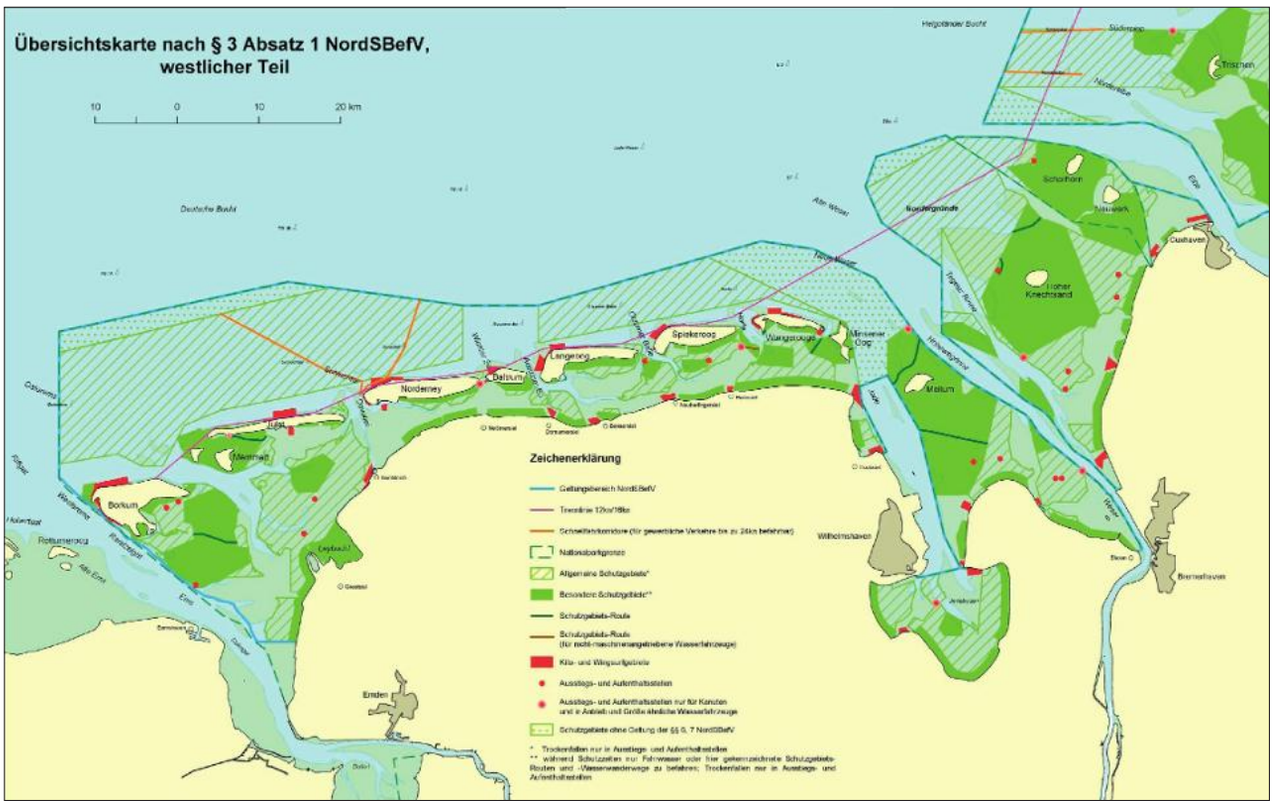

Nieuwe vaarverordening in schema samengevat:

	Bijzondere beschermde gebieden	*Algemene beschermde gebieden*
Varen in betonde vaarwater	Ja	Ja
Varen in onbetonde vaarwater	Nee	Ja, voor zover er genoeg water staat
Ankeren	Nee	Alleen op aangewezen plekken
Droogvallen	Nee	Alleen op aangewezen plekken
Van boord gaan	Nee	Ja, tot 200m van de boot
Overnachten	Nee	Ja
Snelheid op motor binnen/ buiten betond vaarwater	12kn binnen betond vaarwater 8 kn buiten betond vaarwater	16 kn binnen betond vaarwater 12kn buiten betond vaarwater

Bron: Bundesgesetzblatt Teil I 2023 Ausgegeben zu Bonn am 27. April 2023 Nr. 113 Verordnung über das Befahren der Bundeswasserstraßen in Nationalparken im Bereich der Nordsee (Nordsee-Befahrensverordnung – NordSBefV)

"In de Nederlandse Natuurbeschermingswet wordt benadrukt dat er in sommige gevallen beperkingen in de toegang tot bepaalde gebieden nodig kunnen zijn om de natuur te beschermen. Deze beperkingen dienen overeenkomstig diezelfde wet goed onderbouwd te zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek.

Het bestuur van de Wadvaarders heeft, na zorgvuldige overweging van verschillende onderzoeken, de opvatting dat verdere afsluitingen van specifieke gebieden in de Waddenzee mogelijk niet in lijn zijn met werkelijk effectieve natuurbeschermingsdoelen. Als Wadvaarders hebben we de natuur heel hoog in ons vaandel staan, maar in principe zijn wij tegen afsluitingen tenzij die absoluut noodzakelijk zijn".

NAZ-Schepen
Harlingen
Noordkaper 28 - 31
Wanderer 36 - 40
Zeegaand, droogvallend
Op elk water thuis
HARLINGEN
www.nazeeuw.nl
info@nazeeuw.nl
0654 318 163
0517 430 177

JACHTHAVEN
Marina
Den Oever
DE TOEGANGSPOORT NAAR DE WADDENZEE,
IJSSELMEER EN DE NOORDZEE
Jachthaven Marina Den Oever BV is een gezellige, beschutte haven direct gelegen aan het IJsselmeer, de Waddenzee en de Noordzee. Een ideale uitvalsbasis voor een weekend of een vakantie met de boot op zoet of zout water. Geïnteresseerd in een ligplaats? Neem contact op voor een interessant aanbod!
2019
OOK VOOR SERVICE, ONDERHOUD EN WINTERSTALLING
voor meer informatie:
www.marinadenoever.nl
LIGGEN OP ZOET, DIRECT AAN HET WAD!

Wadvaarderswinkel

Wadvaardersvlag

De echte Wadvaarder vaart met de Wadvaardersvlag in top.

Nieuwe leden krijgen hun eerste (kleine) vlag gratis.

De vlag is er in twee maten:
Grote vlag (70 x 50 cm) inclusief verzendkosten: €15,00
Kleine vlag (45 x 35 cm) inclusief verzendkosten: €12,50
Bij verkoop tijdens vergaderingen e.d. worden de verzendkosten à €2,50 niet berekend.

Bestellen van een vlag is eenvoudig: maak het juiste bedrag over op IBAN NL74INGB00039913 05 (voor buitenland: BIC = INGBNL2A) t.n.v. Wadvaarders te Groningen onder vermelding van de gewenste vlag. Vergeet deze vermelding niet!

NB. Om de afhandelingskosten enigszins beperkt te houden, wordt niet elke bestelling direct verstuurd. De bestellingen worden verzameld en eens per maand uitgevoerd. Dus even geduld gaarne, na een bestelling.

T-shirts en polo's met Wadvaarderslogo

Deze producten van uitstekende kwaliteit zijn online te bestellen bij Spreadshirt via www. wadvaarders.nl

Bijvoorbeeld zo'n fraai Premium T-shirt met korte of lange mouwen, of een poloshirt, een Hoodie of zelfs een Baby body (leuk om cadeau te geven!), te veel om op te noemen. Allemaal bedrukt met het Wadvaarderslogo. Bestel eenvoudig online!

Bedrukking in geel

Tas van stof €7,99

Premium T-shirt €15,99

Apparel T-shirt €18,99

Vrouwen T-shirt €15,99

Hoodie €26,99

Prijs inclusief bedrukking, exclusief verzendkosten.

Wad vaarders kalender

Download van onze website!

Unieke kalender met prachtige foto's en handige getijde informatie in één.

Op iedere maand staat een Waddenfoto, gemaakt door een Wadvaarder. Voor iedere dag zijn de hoog- en laagwatertijden met de bijbehorende waterstand ten opzichte van NAP dan wel LAT vermeld.

Er zijn twee versies: een met de getijde-informatie voor Harlingen en een met die informatie voor Lauwersoog. U kunt dus de best bij uw vaargebied passende kalender uitzoeken. Overigens bieden beide versies een omrekentabel om de hoog- en laagwatertijden voor andere Waddenhavens te berekenen.

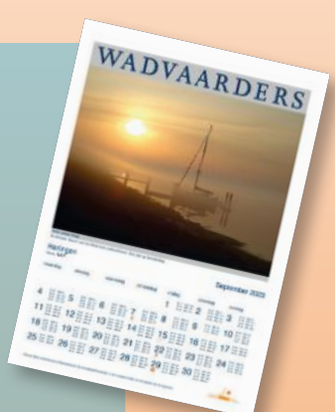

BE RICH TEN
Najaar 2023
Jaargang 32 nr 114

WADVAARDERS

Vereniging Wadvaarders staat voor vrij en verantwoord varen op de Waddenzee, goed zeemanschap, met respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Vereniging voor vrij en verantwoord varen op de Wadden. Opgericht: februari 1990.

BESTUUR VERENIGING WADVAARDERS
Rob Leemans, voorzitter
Robbert van der Eijk, secretaris
Peter Doting, penningmeester
Bertien Broekhans, lid
Gerard van Dorp, lid
Johan Weijland, lid
e-mail: bestuur@wadvaarders.nl
of postbusadres secretariaat.

SECRETARIAAT EN LEDENADMINISTRATIE
Vereniging Wadvaarders
Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

Adreswijzigingen of vragen over de contributie kunt u doorgeven via onze website www.wadvaarders.nl/contact of per post naar bovenstaande postbus.

CONTRIBUTIE
Minimaal €28,- per jaar bij automatische overschrijving; bij handmatige overschrijving minimaal €33,- per jaar.
IBAN: NL74INGB0003991305 ten name van Wadvaarders te Groningen.

INTERNET
Website: www.wadvaarders.nl
E-mail: info@wadvaarders.nl

Jachthaven Vlieland vol.

Foto: Lex van Gijsel

COLOFON

Berichten is een uitgave van en voor leden van de Vereniging Wadvaarders en verschijnt tweemaal per jaar (voor- en najaar) in een oplage van 2500 exemplaren.

REDACTIE
Lex van Gijsel (coördinatie), Paul Raasveld, Robbert van der Eijk, Wim Blankenstijn en Nieske Blaauw.

E-mail: berichten@wadvaarders.nl
of Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

VORMGEVING
Wiep.frl bureau voor grafische vormgeving, Heerenveen.

Aan de inhoud of het ontvangen van Berichten kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van foto's en teksten - ook na publicatie op de website van de Wadvaarders - is alleen toegestaan met bronvermelding en met toestemming van de fotograaf of auteur. Nautische kaarten zijn nadrukkelijk niet bestemd voor navigatiedoeleinden.

Erecode voor Wadvaarders

De Vereniging Wadvaarders maakt zich sterk voor vrije én verantwoorde recreatievaart op de Wadden: met goed zeemanschap, respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Hieronder de Erecode, zoals die met alle belanghebbenden op het Wad is overeengekomen:

Vogels

- Vaar en anker niet te dicht langs hoogwatervluchtplaatsen.
- Ga pas van boord als vogels die op de waterlijn foerageren zijn verdwenen.
- Loop niet naar groepen vogels toe en blijf dicht bij elkaar.
- Houd extra afstand tot grotere vogels, zoals wulp en lepelaar, tot broedende vogels en vogels met jongen.
- Zorg bij opkomend water weer op tijd aan boord te zijn, zonder de vogels te verstoren.
- Weet dat als de eerste vogels opvliegen, u te dichtbij komt.

WADVAARDERS

Zeehonden

- Vaar niet te dicht langs oevers waar zeehonden rusten.
- Niet varen, ankeren of droogvallen in de buurt van rustende zeehonden.
- Loop er zeker nooit naar toe.
- Weet dat zodra een zeehond zijn kop opsteekt, u te dicht bij de groep komt.

Wat vanzelf spreekt

- Vaar zonder hoge hekgolven.
- Vaar niet sneller dan de wettelijk toegestane snelheid van 20 km per uur (snel-varen is alleen toegestaan in de betonde geulen tussen zee en havens en in de veerbootroutes).
- Gooi geen afval overboord.
- Vermijd harde muziek, luide radio of marifoon.
- Gebruik geen onnodige felle verlichting.
- Houd uw hond aangelijnd.
- Werk niet aan het schip met verf, olie, diesel, oplosmiddelen.
- Ga niet vliegeren. Wadvogels denken dat een vlieger een roofvogel is.
- Probeer niet met motorgeweld los te komen.

Als u zich aan de Erecode houdt:

- Kunnen vogels voldoende eten en rusten om gezond te blijven, voldoende jongen te krijgen en groot te brengen en voldoende vetreserves op te doen voor de lange trekreizen;
- Kunnen zeehonden voldoende rusten om gezond te blijven, te verharen en hun jongen groot te brengen;
- Kunt u blijven genieten van al die rijke en unieke natuur in deze laatste wildernis van Nederland, het Werelderfgoed Waddenzee!

IK PAS OP HET WAD

Achterlijker dan dwars

Zijn we iets opgeschoten? Met de kennis van nu kijken we terug naar het verleden. We vergelijken verleden met heden en belichten daarbij verschillen en overeenkomsten.

Tjalk De Drie Gebroeders vastgelopen op Wad

Zomer 1979 laveren Arjen en Tjitske met hun skûtsje "De Drie Gebroeders" tegen een oostenwindje richting de eerste vinger van de Holwerderbalg. Ze maken lange slagen, om de noord, om de zuid. Met een hoop geklots, rinkelend kommaliewant en een soort rodeogevoel loopt het zeilschip vast en dat gewoon op open water… Arjen neemt de vaarboom en prikt rondom het schip. Maar hij voelt niets, overal water… Schouderophalend strijken ze de zeilen. Vier uur later verschijnt een eerste paaltje aan het wateroppervlak. Nog een uur later zien Tjitske en Arjen wat er is gebeurd: met volle vaart een te lange slag gemaakt en vastgelopen op het rijswerk van de kwelder. Het volgend dagtij pas komen zij los, schade: alleen twee gesprongen klinknageltjes. Gelukkig pasten twee kwaststeeltjes in de lekjes.

Wadvaarders varen buiten de geulen zoals de Nederlanders dat al eeuwenlang doen. Met speciaal voor de Waddenzee gebouwde ondiepe scheepjes. Kan zoiets dan vandaag nog steeds gebeuren? We lopen heus nog wel eens per ongeluk vast. Maar er is inmiddels wel wat veranderd. Wadvaarders gebruiken naast de papieren kaart ook een digitaal kaart of app. Je ziet daarop precies je actuele positie op de vaarkaart. De meteorologie is sterk verbeterd. En de digitale techniek gaat door, zoals op de futuristische WR120 van Gerrit en Erika. En natuurlijk houden wij ons aan de Erecode en blijven weg van afgesloten gebieden of onderwaternatuur zoals mosselbanken. Wij zijn er trots op dat monitoringsonderzoek dit keer op keer bevestigt. Een knappe schipper die nu nog vastloopt op een kwelder!